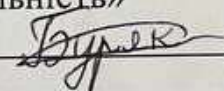
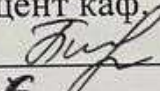

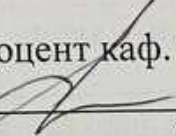
Вінницький національний технічний університет
Факультет менеджменту та інформаційної безпеки
Кафедра підприємництва, логістики та менеджменту

Бакалаврська дипломна робота на тему:

**УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ НЕОБОРОТНИМИ АКТИВАМИ
ПІДПРИЄМСТВА (НА ПРИКЛАДІ ТОВАРИСТВА З ОБМЕЖЕНОЮ
ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «МУР»)**

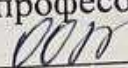
Виконав: студент 4 курсу, групи Пз-206з
спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля
та біржова діяльність»
Буряк Р.В.

Керівник: к.е.н., доцент каф. ПЛМ
Пілявоз Т.М.
« 06 » 06 2024 р.

Рецензент: к.е.н., доцент каф. ФІМ
Коваль Н.О.
« 07 » 06 2024 р.

Допущено до захисту
Завідувач кафедри ПЛМ Мороз О.О.
« 8 » 06 2024 р.

Вінницький національний технічний університет
Факультет менеджменту та інформаційної безпеки
Кафедра підприємництва, логістики та менеджменту
Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)
Галузь знань – Управління та адміністрування
Спеціальність – 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
Освітньо-професійна програма – «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

ЗАТВЕРДЖУЮ
завідувач кафедри ПЛМ
д.е.н., професор Мороз О. О.

«18» березня 2024 р.

ЗАВДАННЯ НА БАКАЛАВРСЬКУ ДИПЛОМНУ РОБОТУ СТУДЕНТУ

Буряку Роману Вікторовичу
(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи: «Удосконалення управління необоротними активами підприємства (на прикладі товариства з обмеженою відповідальністю «МУР»))»

керівник роботи Пілявоз Тетяна Миколаївна, к.е.н., доцент,
(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)
затверджені наказом ВНТУ від «11» березня 2024 року № 80.

2. Строк подання студентом проекту (роботи): 03.06.2024 р.

3. Вихідні дані до роботи: наукові дослідження, фінансова звітність ТОВ «МУР», статистичні дані

4. Зміст текстової частини: 1 Теоретичні аспекти управління необоротними активами підприємства

2 Оцінювання необоротних активів ТОВ «МУР»

3 Розробка пропозицій щодо удосконалення управління необоротними активами ТОВ «МУР»

5. Перелік ілюстративного матеріалу: Таблиці: 1. Підходи деяких вітчизняних учених до визначення сутності категорії «необоротні активи». 2. Аналіз основних економічних показників ТОВ «МУР» за 2021-2023 рр. 3. Склад і структура необоротних активів ТОВ «МУР». 4. Склад і структура основних засобів ТОВ «МУР». 5. Показники стану та руху основних засобів ТОВ «МУР». 6. Забезпеченість основними засобами та ефективність їх використання на ТОВ «МУР». 7. Порівняння грошових потоків та їхньої теперішньої вартості при виборі різних джерел фінансування необоротних активів, тис. грн. 8. Економія від використання різних джерел фінансових ресурсів для розширення виробничих потужностей ТОВ «МУР», тис. грн. 9. Економічний ефект заходів підвищення ефективності використання основних засобів ТОВ «МУР».

Рисунки: 1. Склад необоротних активів. 2. Процес управління необоротними активами підприємства. 3. Структура необоротних активів ТОВ «МУР» в 2023 році. 4. Структура основних засобів ТОВ «МУР» в 2023 році.

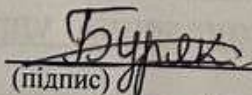
6. Консультанти розділів роботи:		Підпис, дата	
Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	завдання видав	завдання прийняв
1. Спеціальна частина	Пілявоз Т. М., доцент кафедри ПЛМ		

7. Дата видачі завдання «18» березня 2024 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

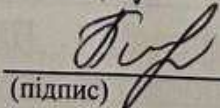
№ з/п	Назва етапів бакалаврської кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1	Формування та затвердження теми бакалаврської кваліфікаційної роботи (БКР)	11.03.2024 р.	<i>вик</i>
2	Виконання спеціальної частини БКР. Перший рубіжний контроль виконання БКР (1-й розділ БКР)	12.04.2024 р.	<i>вик</i>
3	Виконання спеціальної частини БКР. Другий рубіжний контроль виконання БКР (2-й розділ БКР)	03.05.2024 р.	<i>вик</i>
4	Виконання спеціальної частини БКР. Третій рубіжний контроль виконання БКР (3-й розділ БКР)	24.05.2024 р.	<i>вик</i>
5	Нормоконтроль. Попередній захист БКР	03.06.2024 р.	<i>вик</i>
6	Рецензування БКР	07.06.2024 р.	<i>вик</i>
7	Захист БКР	10-27.06.2024 р.	<i>вик</i>

Студент

(підпис)

Буряк Р. В.

Керівник роботи

(підпис)

Пілявоз Т. М.

АНОТАЦІЯ

Буряк Р. В. Бакалаврська дипломна робота на тему: «Удосконалення управління необоротними активами підприємства (на прикладі товариства з обмеженою відповідальністю «МУР»)).».

В бакалаврській дипломній роботі розглянуто теоретико-методологічні і практичні аспекти управління необоротними активами підприємства. Досліджено сутність та класифікацію необоротних активів, особливості управління та методику аналізу необоротних активів підприємства. Проаналізовані основні показники фінансово-господарської діяльності ТОВ «МУР» та проведений аналіз необоротних активів підприємства. Розроблено заходи удосконалення управління необоротними активами підприємства.

Ключові слова: необоротні активи, основні засоби, нематеріальні активи, фондівдача, управління, лізинг.

ANNOTATION

Buriak R. Bachelor's thesis on the topic: «Improving the management of non-current assets of the enterprise (on the example of the limited liability company «MUR»)).».

The bachelor's thesis examines the theoretical, methodological and practical aspects of managing the non-current assets of an enterprise. The essence and classification of non-current assets, management features and methods of analyzing non-current assets of the enterprise are investigated. The main indicators of financial and economic activity of LLC «MUR» are analyzed and the analysis of non-current assets of the enterprise is carried out. Measures to improve the management of non-current assets of the enterprise are developed.

Keywords: non-current assets, fixed assets, intangible assets, capital efficiency, management, leasing.

ЗМІСТ

ВСТУП	3
1 ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ НЕОБОРОТНИМИ АКТИВАМИ ПІДПРИЄМСТВА	6
1.1 Сутність категорії «необоротні активи» підприємства та характеристика їх видів	6
1.2 Механізм управління необоротними активами підприємства	13
1.3 Організаційно-інформаційна модель аналізу необоротних активів	16
2 ОЦІНЮВАННЯ НЕОБОРОТНИХ АКТИВІВ ТОВ «МУР»	26
2.1 Економіко-організаційна характеристика ТОВ «МУР»	26
2.2 Загальна характеристика господарської діяльності ТОВ «МУР»	27
2.3 Аналіз необоротних активів ТОВ «МУР»	31
3 РОЗРОБКА ПРОПОЗИЦІЙ ЩОДО УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ НЕОБОРОТНИМИ АКТИВАМИ ТОВ «МУР»	46
3.1 Обґрунтування джерел фінансування необоротних активів ТОВ «МУР»	46
3.2 Заходи щодо підвищення ефективності використання необоротних активів ТОВ «МУР»	51
ВИСНОВКИ	58
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	62
Додаток А Протокол перевірки кваліфікаційної роботи на наявність текстових запозичень	66
Додаток Б Фінансова звітність ТОВ «МУР»	67
Додаток В Ілюстративний матеріал	81

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Здійснення діяльності в сучасних умовах є складним для вітчизняних підприємств, оскільки вони стикаються не лише з наслідками війни, але й із зростаючою присутністю іноземних виробників, які завойовують більшу частину національного ринку. Сьогодні досягнення успіху вимагає не тільки максимізації прибутку, а також передбачає забезпечення стабільності у фінансовій, інвестиційній та економічній сферах діяльності підприємства. Для підтримки стабільності та забезпечення безперебійної роботи важливо мати необхідний обсяг необоротних активів для виробничих процесів та ефективно ними керувати.

У нинішніх умовах надзвичайно важливим є вирішення управлінських завдань, пов'язаних з управлінням необоротними активами підприємства. Ці завдання включають обґрунтування можливих методів оновлення основних виробничих потужностей, оцінку потреби в розширенні та визначення можливих напрямків зростання, забезпечення необхідних фінансових ресурсів та підвищення ефективності експлуатації основних засобів. При формуванні перспективних планів ефективного управління необоротними активами враховуються фактори, що впливають на зміну їх величини та рівня довгострокових фінансових інвестицій. Застосовуючи такі підходи до політики управління необоротними активами в умовах воєнного стану, стає доцільним оптимізувати використання необоротних активів і забезпечити ефективне функціонування підприємства.

На вибір теми бакалаврської дипломної роботи вплинула значна теоретична, методологічна та практична важливість управління необоротними активами на підприємстві.

Численні вітчизняні та зарубжні науковці детально досліджували тонкощі та проблеми, пов'язані з управлінням необоротними активами. До відомих науковців у цій галузі належать М. Т. Білуха, І. А. Бланк, Ф. Ф. Бутинець, Г. Л. Вознюк, С. Ф. Голов, Л. Л. Горецька, Н. О. Гура, В. П. Завгородній, О. І.

Коблянська, В. В. Ковальов, Д. Колдуелл, М. Р. Метьюз, Г. В. Савицька, В. В. Сопко, Н. Урбан М., Швець В. Г., Шорт Б. В. та ін.

Мета та завдання дослідження. Метою дослідження є обґрунтування теоретичних і методичних положень та розроблення практичних рекомендацій щодо удосконалення управління необоротними активами підприємства.

Для реалізації поставленої мети в роботі передбачається виконати наступні завдання:

- дослідити сутність та класифікацію необоротних активів підприємства;
- розглянути підходи до управління необоротними активами підприємства;
- охарактеризувати методику аналізу необоротних активів підприємства;
- проаналізувати особливості діяльності та основні показники фінансово-господарської діяльності ТОВ «МУР»;
- дослідити структуру, стан та ефективність використання необоротних активів ТОВ «МУР»;
- обґрунтувати пропозиції щодо удосконалення управління необоротними активами ТОВ «МУР».

Об'єктом дослідження є процес управління необоротними активами на підприємстві.

Предметом дослідження є формування ефективної системи управління необоротними активами досліджуваного підприємства в ринкових умовах господарювання.

Дослідження ґрунтувалося на різноманітних джерелах, включаючи законодавчі акти України, результати наукових досліджень, статті в журналах, що стосуються теми дослідження, матеріали семінарів і конференцій, а також експертні знання, отримані в результаті досліджень, проведених на підприємстві.

Методи дослідження. Для досягнення поставлених завдань було використано загальнонаукові методи дослідження: аналіз, синтез і абстрагування для розуміння категорії необоротних активів. Для виявлення

закономірностей і тенденцій розвитку системи управління необоротними активами застосовано діалектичний підхід. Для визначення факторів, що впливають на досягнення спільних цілей, застосовувалися дедуктивні та індуктивні методи. Порівняння використовувалося для визначення пріоритетних напрямків фінансування, тоді як спеціальні методи економічного аналізу були використані для вивчення фінансового стану ТОВ «МУР» та аналізу динаміки зміни необоротних активів підприємства.

Теоретичне значення роботи полягає в розробці напрямків удосконалення управління необоротними активами на підприємствах України. Практичне значення роботи полягає в можливому застосуванні отриманих результатів для створення ефективного механізму управління необоротними активами, що забезпечить стабільність діяльності підприємства в умовах ринкової економіки.

1 ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ НЕОБОРОТНИМИ АКТИВАМИ ПІДПРИЄМСТВА

1.1 Сутність категорії «необоротні активи» підприємства та характеристика їх видів

Щоб сприяти створенню сприятливого бізнес-середовища, важливо створити ефективну систему фінансового регулювання, яка сприяє рівновазі та полегшує розподіл як матеріальних, так і нематеріальних ресурсів, а також грошових активів суб'єктів господарювання. Ця система має ґрунтуватися на комплексній правовій базі, яка стимулює підприємницьку діяльність, стимулює економічне зростання, сприяє накопиченню капіталу та забезпечує ефективні відтворювальні процеси.

Проведений аналіз наукових досліджень показує, що визначення «необоротних активів» піддається різним тлумаченням. Ця мінливість виникає через тенденцію ототожнювати необоротні активи з такими поняттями, як майно, будівлі та обладнання, основні засоби та капітал, незважаючи на притаманні їм відмінності в природі.

Визначення «необоротних активів» різняться в різних країнах. У Швейцарії нематеріальні активи класифікуються як основні засоби на балансі. У Німеччині вони поділяються на основний капітал і фінансові активи. Естонія об'єднує їх як основні засоби, включаючи довгострокові фінансові інвестиції, матеріальні необоротні активи та нематеріальні активи. Єгипет, навпаки, класифікує необоротні активи як базові (основні активи), моральні (нематеріальні активи) і ресурсний капітал (природні ресурси) [1, с. 144-145].

Науковці в галузі сучасної економіки надають різні трактування поняття «необоротні активи» (табл. 1.1).

Отже, можемо зазначити, що категорія «необоротні активи» не має загальновизнаного тлумачення. Відсутність єдиної точки зору можна пояснити

великою кількістю визначень цієї категорії, що підкреслює еволюцію економічної теорії.

Таблиця 1.1 – Підходи деяких вітчизняних учених до визначення сутності категорії «необоротні активи»

Автор	Визначення
Дига В. М.	Необоротні активи – сукупність майнових цінностей підприємства, які багаторазово беруть участь у процесі господарської діяльності і які переносять на продукцію свою вартість частинами [2, с. 146]
Загородній А. Г., Вознюк Г. Л.	Необоротні активи – сукупність майнових цінностей підприємства, які багаторазово беруть участь у процесі його господарської діяльності [3, с. 319]
Кузнєцов В., Михайленко О.	Необоротні активи – нематеріальні ресурси та матеріальні ресурси, що є власністю підприємства і забезпечують його функціонування, термін корисного використання яких становить більше одного року чи операційного циклу [4, с. 320]
Мочерний С. В.	Необоротні активи – матеріальні, нематеріальні та фінансові ресурси, термін корисного використання яких перевищує календарний рік (або операційний цикл) [5, с. 555]
Сеймон В. С.	Необоротні активи – це сукупність матеріальних і нематеріальних ресурсів та прав, які належать суб'єкту господарювання, беруть участь у виробничому процесі, переносять свою вартість на продукцію частинами та корисний ефект від використання яких очікується отримувати протягом періоду, який становить більше одного року [6, с. 8]
Шелудько В. М.	Необоротні активи – це майно підприємства, яке призначене для тривалого використання у процесі фінансово-господарської діяльності [7, с. 98]

Вчені, як правило, поділяються на дві групи щодо визначення сутності необоротних активів. Одна група науковців стверджує, що необоротні активи представляють грошову вартість майна підприємства, тоді як інша група вважає, що вони охоплюють як матеріальні, так і нематеріальні ресурси.

На підставі різних визначень можна зробити висновок, що необоротні активи – це цінні активи, які використовуються підприємством протягом тривалого періоду (більше одного року) і, як очікується, принесуть майбутні вигоди.

Відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» під активами розуміються ресурси, що перебувають під контролем підприємства в результаті минулих подій і які, як очікується, принесуть економічні вигоди в майбутньому [8].

Згідно з Національним положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», необоротні активи охоплюють усі активи, які не підпадають під категорію оборотних активів. І навпаки, оборотні активи складаються з грошових коштів та інших еквівалентів, використання яких не обмежено, а також інших активів, призначених для продажу або використання протягом операційного циклу або дванадцятимісячного періоду з дати балансу [9].

За результатами проведених досліджень стає можливим упорядкувати та ідентифікувати основні критерії, які визначають, чи класифікується актив як «необоротний актив» (рис. 1.1).

Рисунок 1.1 – Основні критерії визнання необоротних активів

Визначення «необоротної» складової в першу чергу ґрунтується на терміні корисного використання активу, як визначено Національним положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби». Згідно з цим визначенням, основні засоби – це фізичні активи, які знаходяться у власності підприємства чи організації з метою використання їх у виробництві, постачанні товарів, наданні послуг, здачі в оренду іншим особам або для виконання адміністративних, соціальних і культурних функцій. Очікується, що ці активи будуть використовуватися протягом періоду більше одного року (або

довше, якщо операційний цикл перевищує один рік). У цьому ж положенні також зазначено, що під терміном корисного використання розуміють очікуваний термін використання необоротних активів підприємством чи установою або очікуваний обсяг продукції, робіт чи послуг, які будуть виготовлені чи надані [10].

Отже, необоротні активи можна розглядати як сукупність майнових цінностей і нематеріальних прав, які безпосередньо сприяють виробництву товарів і наданню послуг. Ці активи не призначені для перепродажу, і очікується, що вони принесуть довгострокові вигоди (більше одного року або операційного циклу) [11, с. 26].

Важко вибрати єдине визначення «необоротних активів», яке можна було б вважати достовірним через різні доступні тлумачення. Проте, досліджуючи загальні характеристики, знайдені в кожному визначенні, можна встановити фундаментальні критерії для ідентифікації активів, які підпадають під категорію необоротних активів. Ці критерії включають право власності підприємства, довгострокове використання (понад один рік або один операційний цикл) і вигідну участь у діяльності підприємства. Тривалість корисної експлуатації є основним визначальним фактором для класифікації матеріальних і нематеріальних ресурсів як необоротних активів.

Різноманіття необоротних активів спричинило появу різних ознак класифікації, які дозволяють вести ефективний облік і спрощують звітність щодо їх наявності та руху.

До категорії необоротних активів належать декілька типів активів: основні засоби, інші необоротні матеріальні активи, нематеріальні активи, довгострокова дебіторська заборгованість, довгострокові фінансові інвестиції [12, с. 35].

Варто зазначити, що основні засоби є ваговою складовою необоротних активів. Крім того, необоротні активи охоплюють інші активи, такі як незавершене будівництво, нематеріальні активи, довгострокові фінансові інвестиції, довгострокова дебіторська заборгованість, відстрочені податкові

активи, довгострокові біологічні активи та різні інші необоротні активи (рис. 1.2) [13, с. 24].

Рисунок 1.2 – Склад необоротних активів

Вивчення законодавчо-нормативної бази бухгалтерського обліку, літературних джерел дало можливість сформулювати такі ознаки класифікації необоротних активів (табл. 1.2).

Таким чином, необоротні активи класифікуються як обліковий актив, але при цьому економічна теорія розглядає їх як засоби виробництва, ресурси та капітал. Ці активи, включаючи працю та різні економічні та нематеріальні ресурси, є життєво важливими компонентами основного капіталу.

Таблиця 1.2 – Класифікація необоротних активів підприємства [14, с. 75]

Класифікаційні ознаки	Складові	Характеристика
1	2	3
За типом власності	Власні	відносяться ті, які належать підприємству на правах власності і відображаються на його балансових рахунках
	Орендовані	використовуються підприємством відповідно з договором оренди, тому не належать підприємству на правах власності. Варто відмітити, що на балансових рахунках показують лише ті необоротні матеріальні активи, які підприємство отримало на правах фінансової оренди.
За характером відображення зносу	Необоротні активи, що амортизуються	відносяться придбані та вироблені основні засоби, а також довгострокові фінансові інвестиції, що утримуються до погашення; нематеріальні активи, які оцінюються за історичною собівартістю та мають обмежений термін корисного використання
	Необоротні активи, що не амортизуються	відносяться нематеріальні активи без обмеженого терміну експлуатації; інвестиційна нерухомість, яка оцінюється за справедливою вартістю; гудвіл; довгострокова дебіторська заборгованість; відстрочені податкові активи
За формою функціонування (за функціональними видами)	Матеріальні активи	активи, які мають матеріальну форму (основні засоби; інші необоротні матеріальні активи; капітальні інвестиції; довгострокові біологічні активи).
	Нематеріальні активи	немонетарні активи, які не мають матеріальної форми, сутність яких полягає у володінні правами на об'єкти інтелектуальної власності, а також інші аналогічні права, визнані в порядку, встановленому відповідним законодавством, об'єктом права власності особи, можуть бути ідентифіковані (ототожені) й утримуються підприємством з метою використання протягом періоду, який більший за рік (або один операційний цикл, якщо він більший за рік) для виробництва, торгівлі та в адміністративних цілях або надання в оренду іншим особам
	Фінансові активи	довгострокові фінансові інвестиції; відстрочені податкові активи; довгострокова дебіторська заборгованість
За характером обслуговування окремих видів діяльності	Операційні необоротні активи	обслуговують операційну діяльність. До них належать основні засоби. Ця група активів займає найбільшу частку у складі необоротних активів будь-якого підприємства.
	Інвестиційні необоротні активи	обслуговують інвестиційну діяльність називаються. Це капітальні інвестиції, в т.ч. устаткування, призначене до монтажу. Ця група необоротних активів є наслідком процесів реального інвестування.
	Фінансові необоротні активи	обслуговують фінансову діяльність. До них належать довгострокові фінансові вкладення
	Невиробничі необоротні активи	необоротні активи, які знаходяться у володінні підприємства і використовують ним для задоволення соціальних потреб персоналу до їх складу входять об'єкти соціально-побутового призначення.

В процесі діяльності підприємства забезпечується безперервне поєднання необоротних активів з оборотними, як у виробничій, так і в загальній

господарській діяльності. Певні елементи необоротних активів відображають елементи поточних активів, наприклад довгострокові фінансові інвестиції та довгострокова дебіторська заборгованість.

При формуванні необоротних активів підприємства важливо визнати їх сильні та слабкі сторони по відношенню до оборотних активів. До переваг необоротних активів належать:

- наявність низького ризику обезцінювання необоротних активів, включаючи потенціал для того, що ціни на нерухомість можуть випереджати інфляцію;
- мінімальний ризик фінансових втрат;
- здатність генерувати постійний дохід за рахунок орендних і лізингових платежів навіть під час економічного спаду;
- можливість інтенсивнішого використання в періоди зростання виробництва [15, с. 223].

Однак важливо враховувати недоліки необоротних активів, які полягають у наступному:

- швидкі зміни в технологіях створюють потенційний ризик для морального зносу;
- відсутність гнучкості необоротних активів не дає можливості швидко вносити зміни до їх структури;
- низький рівень ліквідності перешкоджає потоку платежів у періоди зниження платоспроможності.

Підприємства оцінюють свої необоротні активи на основі ринкової вартості, залишкової відновної вартості або ліквідаційної вартості.

У зв'язку з значною присутністю необоротних активів в загальних активах підприємства та їх значущістю у фінансовому обліку, вкрай важливим є здійснення контролю за їх рухом, створення комплексної системи синтетичного та аналітичного обліку, нарахування амортизації та точний облік витрат, пов'язаних з ремонтами, модернізацією та заміна застарілих або технічно несправних об'єктів.

1.2 Механізм управління необоротними активами підприємства

Управління необоротними активами на підприємстві представляє унікальні виклики та особливості.

Хоча кошти, вкладені в необоротні активи, такі як основні засоби, нематеріальні активи та довгострокові фінансові інвестиції, можуть мати обмежену мобільність, це не означає відмови від різноманітних управлінських обов'язків. Однак важливо зазначити, що процес управління цими активами суттєво відрізняється від механізму прийняття короткострокових фінансових рішень [16, с. 87].

Основною метою управління необоротними активами є забезпечення їх оперативного оновлення та ефективного використання [17, с. 152].

У процесі управління необоротними активами вирішуються такі завдання:

- виявлення потенційних методів оновлення основних засобів за допомогою простих і розширених підходів;
- визнання необхідності збільшення необоротних активів для сприяння розширенню операційної діяльності;
- вивчення різних шляхів розширення основних засобів виробництва, таких як будівництво, створення, придбання, оренда та лізинг;
- забезпечення ефективного використання раніше створених і введених основних засобів і нематеріальних ресурсів;
- формування необхідних фінансових коштів для забезпечення відтворення необоротних активів та оптимізації їх загальної структури [22, с. 322].

Основною метою управління необоротними активами є забезпечення належної рівноваги між наявністю основних виробничих засобів і відповідними витратами на їх технічне обслуговування.

В основі управління необоротними активами лежать такі принципи:

1) стратегічного підходу, враховуючи обраний напрям діяльності підприємства;

2) об'єктивність має вирішальне значення в процесі управління, включаючи показники, які формують загальний напрямок розвитку підприємства, враховуючи вплив ринку та інноваційні процеси;

3) збалансованості, який забезпечує оптимальну відповідність кількості необоротних активів виробничим потужностям підприємства;

4) максимізація ефективності та отримання економічних вигод в майбутньому за рахунок використання необоротних активів;

5) комплексного підходу, що охоплює всі аспекти та ланки діяльності підприємства та ретельно вивчає причинно-наслідкові залежності. [19, с. 179]

Управління необоротним активами спрямоване на фінансове забезпечення відтворення необоротних активів підприємств, що в кінцевому підсумку підвищує ефективність їх довгострокового використання.

Досягнення поставленої мети здійснюється шляхом виконання наступних завдань:

- оцінювання забезпеченості, складу та структури необоротних активів;
- аналіз темпів вибуття та оновлення необоротних активів;
- пошук оптимальних методів відтворення та фінансування необоротних активів;
- розробка стратегії ефективності використання резервних необоротних активів [20, с. 61].

Процес управління необоротними активами підприємства має вирішальне значення для оптимізації управління цими активами та підвищення їх загальної ефективності (рис. 1.3).

Початковий етап в управлінні необоротними активами передбачає оцінку їх стану та ефективності, визначення того, чи є вони в задовільному, незадовільному чи частково задовільному стані. Ця оцінка ґрунтується на ряді оцінок [21, с.].

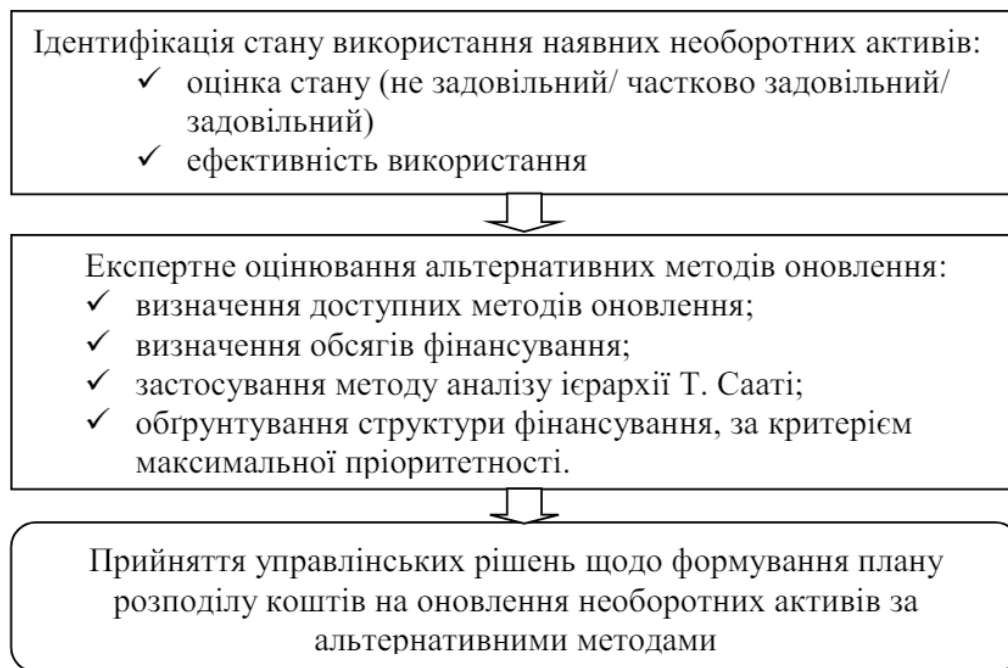

Рисунок 1.3 – Процес управління необоротними активами підприємства

Наступний етап процесу управління активами зосереджений на визначенні альтернативних методів оновлення необоротних активів, зокрема:

- визначення та вибір відповідних методів оновлення необоротних активів, включаючи ремонт, заміну, придбання та оренду;
- аналіз потреби в необоротних активах та пошук альтернативних джерел фінансування;
- використання методу ієрархічного аналізу Т. Сааті для поділу проблеми на ієрархію, де основною проблемою є оновлення необоротних активів, а нижчі рівні визначають цілі та альтернативи для вирішення проблеми;
- оцінка запропонованих експертами альтернатив і використання схематичних моделей для прийняття остаточного рішення.
- визначення пріоритетності структури фінансування на основі максимального пріоритету. Це передбачає вибір найважливішої ланки для оновлення джерела фінансування всіх технічних і технологічних удосконалень [22, с. 194].

Останнім етапом у процесі прийняття рішення є обґрунтування плану фінансування, який охоплює:

- визначення фінансових цілей, досягнуті різними способами;
- визначення різноманітних джерел фінансування, що використовуються, такі як амортизаційний фонд, інвестиції та загальні або спеціальні рахунки;
- визначення термін фінансування;
- розрахунок очікуваних результатів [23, с. 95].

При управлінні необоротними активами використання процесного підходу дає кілька переваг. Це дозволяє перевірити, як підприємство взаємодіє зі своїм внутрішнім середовищем, і дозволяє систематично оцінювати структуру елементів системи. Крім того, забезпечується доступ до інформаційної бази, яка деталізує стан і склад необоротних активів. Застосовуючи такий підхід, стає можливим визначення відповідних методів управління системою та вирішення питань, пов'язаних з формуванням необоротних активів на кожному етапі. Крім того, це полегшує прийняття економічно життєздатних альтернатив як у поточному, так і в майбутньому періодах.

1.3 Організаційно-інформаційна модель аналізу необоротних активів

На потенційну потужність і можливості промислового виробництва значний вплив мають розмір і прогресивність необоротних активів, а також технічний стан основних фондів, враховуючи сучасний високий рівень технологічного розвитку промислового виробництва. Отже, необхідним стає проведення аналізу необоротних активів підприємства, готовності основних засобів до виробництва, їх технічного стану та використання та оцінка їх впливу на зростання обсягів виробництва, зниження собівартості та в кінцевому рахунку, збільшення прибутку, отриманого від реалізації продукції.

При дослідженні необоротних активів основним джерелом аналізу є Баланс (Звіт про фінансовий стан). Разом з тим, аналіз балансу передбачає також перевірку даних аналітичного обліку, що дає більш повну інформацію.

Для аналізу необоротних активів підприємства доцільно зосередитись на таких послідовних напрямках [24, с. 540]: вивчення динаміки необоротних активів, оцінка змін їх загального обсягу та складу, виявлення видів необоротних активів, які сприяли цим змінам; порівняння темпів зростання необоротних активів із темпами зростання обсягу виробництва та реалізації продукції, а також обсягу оборотних активів; аналіз складу та структури необоротних активів, у тому числі вивчення співвідношення їх складових та тенденцій зміни питомої ваги цих складових у загальній сумі необоротних активів; за результатами аналізу зробити висновок про спрямованість розвитку підприємства (розширення операційної діяльності, інноваційний розвиток, реалізація інвестиційної та фінансової стратегії) або поєднання різних напрямів розвитку.

Найбільшу питому вагу у структурі необоротних активів займають основні засоби.

Показники аналізу основних засобів переважно поділяються на дві великі групи (рис. 1.4): натуральні та вартісні [25].

Рациональне використання основних засобів в даний час стало одним з вирішальних факторів підвищення економічної ефективності суспільного виробництва. Слід підкреслити, що крім формалізованих показників в аналізі основних засобів можуть бути широко задіяні евристичні методи і експертні оцінки. Так, аналіз потреби в основних засобах включає в себе також дослідження технологічних можливостей, їх відповідність стратегічним цілям підприємства.

Інтенсивність проведення аналізу досліджень основних засобів різна на різних етапах діяльності суб'єкта господарювання. На етапі зародження та активного зростання, коли підприємство тільки починає реалізацію своїх стратегічних цілей, важливо проводити систематичний і комплексний аналіз основних засобів. Це пояснюється тим, що як керівництво, так і власники зацікавлені в розумінні потреби в машинах, обладнанні та інших компонентах основних засобів, а також обсягу інвестицій, необхідних для цих цілей, їх

потенційної прибутковості та загальної ефективності. Якщо аналіз дає несприятливі результати, підприємство може внести корективи у свою виробничу програму або переорієнтувати свою увагу на інші бізнес-сегменти, які пропонують вищу віддачу від інвестицій в основні засоби.

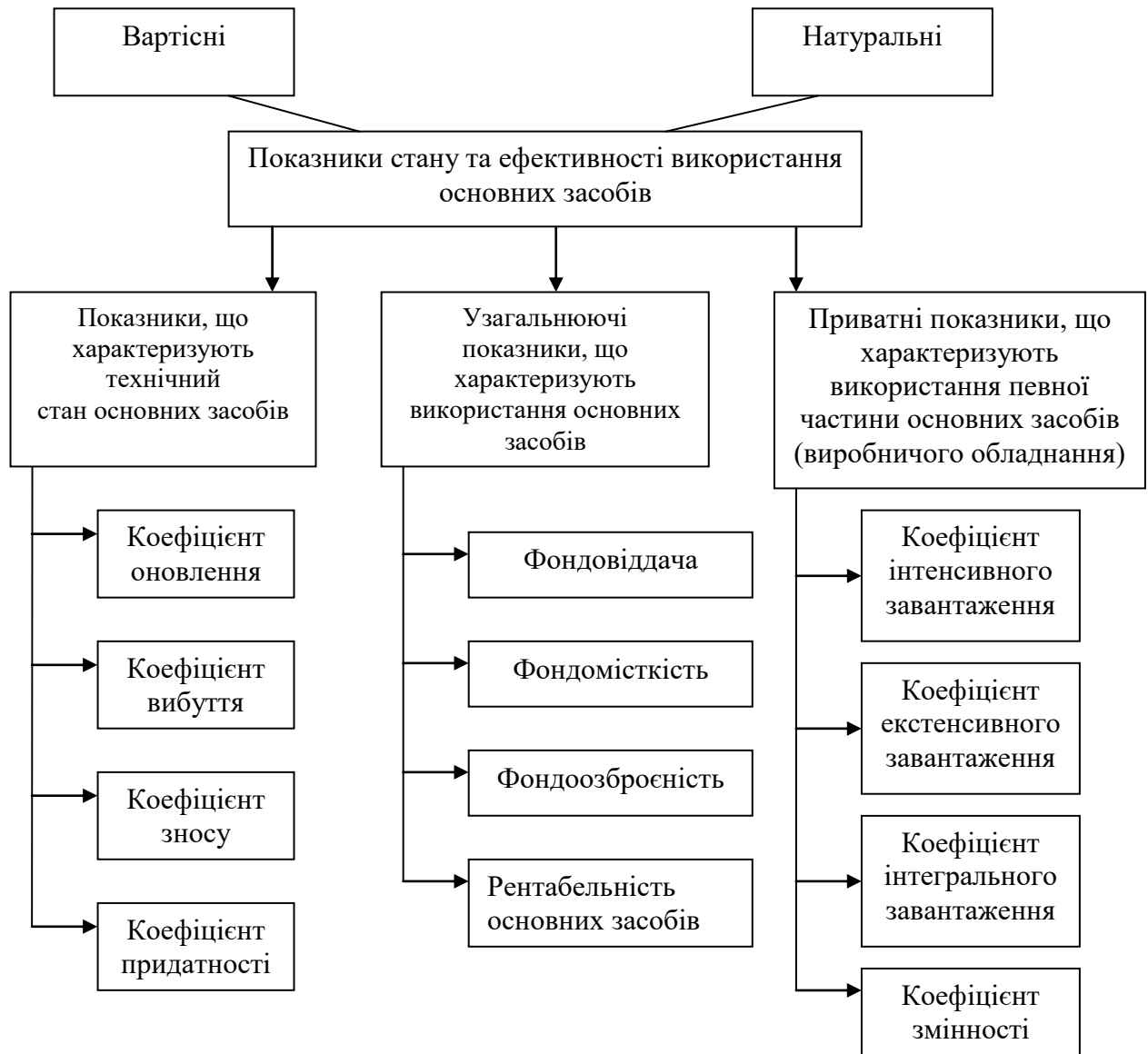

Рисунок 1.4 – Класифікація показників стану та ефективності використання основних засобів

Наприкінці етапу помірного зростання і під час стадії зрілості потреба в оцінці основних фондів зменшується. На даний момент підприємство вже встановило ефективні механізми для досягнення стратегічних цілей та надання

інформації відповідним зацікавленим сторонам, а також підтримує послідовне виробництво товарів. На цьому етапі життєвого циклу аналіз основних засобів зосереджується насамперед на оцінці їх руху та визначенні їх економічної ефективності.

На етапі старіння необхідність проведення аналізу є очевидною, тому що використання застарілих технологій, що представлені наявними основними засобами, уже не гарантує конкурентоспроможності продукції. Для вирішення цього питання необхідно провести ретельні аналітичні дослідження для оцінки можливостей повної або часткової модернізації основних засобів, а також можливості зміщення акценту в бік нових продуктових ліній або впровадження енергоефективних технологій. Результати такого аналізу можуть призвести до таких варіантів, як продаж чи здача в оренду активів, зміна характеру бізнес-операцій або утримання від подальших інвестицій через їх неефективність. Важливо відзначити, що цей аналіз не повинен покладатися виключно на внутрішні економічні дані, але також повинен включати маркетингове дослідження, вивчення поведінки конкурентів, оцінку макроекономічного клімату та спостереження за тенденціями на фінансових і валютних ринках, серед інших факторів [26, с. 36].

Співвідношення між стадіями життєвого циклу та кількістю основних засобів відображає закономірності, що спостерігаються в динаміці обсягів продажу. На стадії зародження та зростання спостерігається помітне збільшення капітальних активів для забезпечення збільшення обсягу виробництва. У міру досягнення життєвим циклом стадії зрілості обсяг основних засобів стабілізується. Однак на завершальному етапі життєвого циклу, якщо буде прийнято рішення про диверсифікацію та реструктуризацію виробництва, можуть знадобитися значні інвестиції в основний капітал.

Оцінювання основних засобів підприємства повинно суворо відповідати нормам і законам, які регулюють бухгалтерський облік і аналітичну практику бізнесу.

У бухгалтерському обліку та плануванні виробництва для оцінки основних засобів використовуються як грошові, так і натуральні показники, оскільки вони служать не тільки носіями вартості, але й сукупністю специфічних знарядь праці в рамках процесу виробництва.

Для оцінки ефективності використання трудових ресурсів рекомендується аналізувати взаємозв'язок між обсягом виробництва, наявністю основних фондів і фондівіддачею, а також враховувати вплив екстенсивних та інтенсивних показників на використання основних фондів [27, с. 248].

Важливість проведення аналізу основних засобів зумовлена їхньою вирішальною роллю у виробничому процесі та істотним впливом на господарську діяльність і фінансові результати підприємства. Важливо підкреслити, що аналіз основних засобів насамперед служить внутрішнім цілям підприємства, оскільки результати зазвичай використовуються керівництвом для прийняття рішень щодо придбання, модернізації та технічного вдосконалення основних засобів. І навпаки, зовнішні зацікавлені сторони в першу чергу розглядають фінансову інформацію.

Аналіз основних засобів охоплює різні аспекти, включаючи витрати, пов'язані з експлуатацією, обслуговуванням і ремонтом цих активів, а також забезпечення наявності у підприємства необхідних ресурсів. Крім того, вирішальним фактором, який слід враховувати, є рівень зносу основних засобів [28, с. 5].

Розглянемо методику аналізу основних засобів.

1. Аналіз наявності, розміщення та руху основних засобів підприємства. Як зазначалося раніше, основні засоби поділяються на виробничі та невиробничі активи, причому виробнича частина додатково поділяється на активні та пасивні частини. Такий рівень деталізації є вирішальним для визначення потенційних областей покращення та оптимізації використання активів. На цьому етапі аналізу також оцінюється рух і робочий стан основних виробничих засобів. Щоб досягти цього, обчислюються різні показники, такі як коефіцієнт оновлення, вибуття та коефіцієнт приросту [29, с. 13]:

- коефіцієнт оновлення ($K_{\text{онов}}$), що характеризує частку нових основних засобів у загальній вартості їх на кінець року:

$$K_{\text{онов}} = \frac{\text{Вартість основних введених засобів}}{\text{Вартість основних засобів на кінець періоду}}; \quad (1.1)$$

- тривалість оновлення основних засобів ($T_{\text{он}}$), показує період повного оновлення всіх основні засоби:

$$T_{\text{он}} = \frac{\text{Вартість основних засобів на початок періоду}}{\text{Вартість введених основних засобів}}; \quad (1.2)$$

- коефіцієнт вибуття ($K_{\text{в}}$), що характеризує питому вагу вибуття основних засобів у їх загальному обсязі, ступінь втрати основних засобів:

$$K_{\text{в}} = \frac{\text{Вартість основних засобів, що вибули}}{\text{Вартість основних засобів на початок періоду}}; \quad (1.3)$$

- коефіцієнт приросту ($K_{\text{пр}}$), відображає відносне збільшення основних засобів за рахунок їх оновлення:

$$K_{\text{пр}} = \frac{\text{Сума приросту основних засобів}}{\text{Вартість їх на початок періоду}}; \quad (1.4)$$

- коефіцієнт зносу ($K_{\text{зн}}$). Показує, яка частка вартості основних засобів підприємства вже перенесена на вартість готової продукції. Інакше кажучи, характеризує ступінь зносу та відшкодування витрат на формування фондів основних засобів:

$$K_{zn} = \frac{\text{Сума зносу основних засобів}}{\text{Первісна вартість основних засобів}}; \quad (1.5)$$

- коефіцієнт придатності ($K_{\text{придат}}$). Характеризує фізичний стан основних засобів на певну дату та відбиває питому вагу їх спрацьованих частин в загальній вартості (з урахуванням їх морального зносу):

$$K_{\text{придат}} = \frac{\text{Залишкова вартість основних засобів}}{\text{Первісна вартість основних засобів}}; \quad (1.6)$$

2. Аналіз основних показників використання основних засобів.

Головним показником використання основних засобів є показник фондівдачі, що розраховується як відношення вартості товарної продукції до середньорічної вартості основних засобів. Крім того, розраховуються і інші показники: фондомісткість, зворотний показник фондівдачі, рентабельність, як відношення прибутку до середньорічної вартості основних засобів, також розраховується відносна економія основних засобів. З метою глибшого аналізу ефективності використання основних засобів показник фондівдачі визначається по всіх основних засобах виробничого призначення активної їх частини. На зміну рівня фондівдачі мають вплив ряд чинників. Для розрахунку впливу чинників на приріст фондівдачі устаткування використовують факторний аналіз.

Для характеристики ефективності використання використовують наступні показники [30, с. 71]:

- фондівдача – показує, яка частка виробленої продукції припадає на 1 гривню вартості основних виробничих засобів:

$$\Phi_{vid} = \frac{Q}{OZ_{річ}}, \quad (1.7)$$

де $\Phi_{\text{від}}$ – фондвіддача, грн/грн.;

Q – обсяг виробленої продукції, тис. грн.;

$\overline{OZ}_{\text{річ}}$ - середньорічна вартість основних засобів, тис. грн.

- фондоємність – характеризує, яка частка вартості основних виробничих засобів припадає на 1 гривню виробленої продукції підприємства:

$$\Phi_{\text{ЕМ}} = \frac{\overline{OZ}_{\text{річ}}}{Q}, \quad (1.8)$$

де $\Phi_{\text{ЕМ}}$ – фондоємність основних засобів, грн./грн.

- фондоозброєність – характеризує ступінь озброєності засобами одного працівника і показує, яка частка загальної вартості основних засобів підприємства припадає на одного середньооблікового працівника:

$$\Phi_{\text{озбр}} = \frac{\overline{OZ}_{\text{річ}}}{\overline{Ч}_{\text{роб}}}, \quad (1.9)$$

де $\Phi_{\text{озбр}}$ – фондоозброєність, грн/чол.;

$\overline{Ч}_{\text{роб}}$ - середньооблікова чисельність робітників, чол.

- рентабельність основних засобів – показує, який прибуток отримують з кожної гривні основних засобів:

$$P_{\text{ОЗ}} = \frac{\Pi}{\overline{OZ}_{\text{річ}}}, \quad (1.10)$$

де $P_{\text{ОЗ}}$ – рентабельність основних засобів, грн./грн.;

Π – прибуток підприємства;

- фондвіддача активної частини основних засобів:

$$\Phi_{\text{від}}^{\text{ак}} = \frac{Q}{\overline{OЗ}_{\text{річ}}^a}, \quad (1.11)$$

де $\overline{OЗ}_{\text{річ}}^a$ - середньорічна вартість активної частини основних засобів, тис. грн.;

- фондоємність активної частини основних засобів:

$$\Phi_{\text{ем}}^a = \frac{\overline{OЗ}_{\text{річ}}^a}{Q}, \quad (1.12)$$

- фондоозброєність активної частини основних засобів:

$$\Phi_{\text{озбр}}^a = \frac{\overline{OЗ}_{\text{річ}}^a}{\overline{Ч}_p}, \quad (1.13)$$

- рентабельність продажів:

$$P_{\text{об}} = \frac{\Pi}{Q}, \quad (1.14)$$

3. Аналіз використання виробничих потужностей підприємства, окремих видів машин і устаткування. Ступінь використання виробничих потужностей характеризується показниками: екстенсивного завантаження, що розраховується як відношення фактичного фонду робочого часу устаткування до планового фонду, та інтенсивного завантаження, що розраховується як відношення фактичного і планового середньогодинного виробітку [31].

Таким чином, проведене дослідження економічної сутності та теоретичних засад управління необоротними активами підприємства дозволяє зробити такі висновки.

Необоротні активи можна розглядати як сукупність майнових цінностей і нематеріальних прав, які безпосередньо сприяють виробництву товарів і наданню послуг. Ці активи не призначені для перепродажу, і очікується, що вони принесуть довгострокові вигоди (більше одного року або операційного циклу).

Необоротні активи підприємства забезпечують процес виробництва і реалізації продукції, розподілу і перерозподілу новоствореної вартості на підприємстві. Необоротні активи можуть виражатися в матеріальній формі, у формі фінансових вкладень та розрахунків.

До категорії необоротних активів належать декілька типів активів: основні засоби, інші необоротні матеріальні активи, нематеріальні активи, довгострокова дебіторська заборгованість, довгострокові фінансові інвестиції

Основною метою управління необоротними активами є забезпечення їх оперативного оновлення та ефективного використання. Управління необоротним активами спрямоване на фінансове забезпечення відтворення необоротних активів підприємств, що в кінцевому підсумку підвищує ефективність їх довгострокового використання.

Мета аналізу необоротних активів полягає у виявленні факторів, що впливають на рівень їх використання, знаходження резервів, підвищення їх ефективності та розробка заходів щодо їх реалізації.

Для виявлення змін, тенденцій, закономірностей в ефективності використання необоротних активів важливе значення має аналіз їх структури, рівня оновлення, швидкості обігу, вікового складу обладнання, рівня вартості; технологічна структура (питома вага активної частини основних засобів в загальній їх вартості); вікова структура всього капіталу та окремих його видів.

2 ОЦІНЮВАННЯ НЕОБОРОТНИХ АКТИВІВ ТОВ «МУР»

2.1 Економіко-організаційна на характеристика ТОВ «МУР»

Дослідження проводилось на базі української компанії ТОВ «МУР», яка спеціалізується на проектуванні, ремонті та реставрації, а також будівельно-монтажних послугах. ТОВ «МУР» є провідним підприємством галузі, що пропонує комплексні рішення в цих сферах.

Компанії та організації, серед яких «УкрЛендФармінг», ПАТ «Компанія «РИЗ», Аргопромхолдинг «Астарта-Київ», «BARLINEK» з Польщі, «VALROM» з Італії, виробниче об'єднання «Комплектінвест», мережа ATL, «Сандора», «Інком-Інвест», «Дата Груп», «Фарвуд», «Альфред Топфер» та «Агробуд» зі США, ТОВ «Агросіті-інвест», а також такі банківські установи, як «Укргазбанк», «КРЕДІ АГРІКОЛЬ». «Форум», «Правексбанк», «ПроКредитБанк», мережа ресторанів «Козирна карта», супермаркети «Варшава», «Грош», підприємство «Кряж», «Сфера» та ряд державних і бюджетних організацій – усі вони клієнти та замовники будівельної компанії ТОВ «МУР». в різних видах діяльності.

ТОВ «МУР» пропонує широкий спектр послуг, включаючи проектування об'єктів різного рівня складності, будівництво та реконструкцію будівель і пам'яток архітектури, виконання комплексних будівельно-монтажних, ремонтно-реставраційних робіт. Товариство спеціалізується на наданні послуг з будівництва елеваторів «під ключ», 3D моделювання, проектування та архітектурного проектування. Додатково пропонується сертифікований технічний нагляд, оформлення актів технічного обстеження (в тому числі для самобудів), а також оформлення Повідомлень і Декларацій на початок будівельних робіт і готовність об'єкта до експлуатації.

Експертиза товариства також поширюється на паспортизацію будівель і споруд, виготовлення кошторисної документації та оренду будівельної техніки. Завдяки сучасному парку машин і механізмів, який включає екскаватори,

навантажувачі, бульдозери, автомобілі та автокрани, ТОВ «МУР» готові виконувати проекти будь-якого масштабу, від котеджів до висотних хмарочосів.

ТОВ «МУР» зарекомендувало себе як помітний гравець на будівельному ринку Вінниці та України, накопичивши багатий досвід зведення будівель та споруд різної площі та призначення. Діяльність підприємства поширюється ключових напрямків будівництва, включаючи будівництво багатоповерхових офісних і адміністративних будівель, первинних установ, лікарень і готелів. Також підприємство спеціалізується на будівництві торгово-розважальних центрів, промислових будівель, сучасних зерносушильних комплексів, складів та приміщення різного призначення та виконує роботи по реконструкції, капітальному ремонту, реставрації та збереження пам'яток архітектури.

ТОВ «МУР» спеціалізується на різних способах будівництва, включаючи каркасно-монолітне будівництво, будівництво з несучими стінами, будівництво з металевим каркасом. Підприємство приймає різні конструктивні рішення, щоб гарантувати як надійність, так і архітектурну досконалість, зберігаючи при цьому оптимальне співвідношення «ціна-якість». Використання індивідуального дизайну та широкого асортименту матеріалів гарантує, що кожен проект є не лише надійним, але й єдиним у своєму роді.

2.2 Загальна характеристика господарської діяльності ТОВ «МУР»

Проведемо аналіз основних економічних та фінансових показників діяльності ТОВ «МУР» за 2021 - 2023 роки в таблиці 2.1.

За даними табл. 2.1 можна побачити, що всього в 2023 році реалізовано продукції на суму 296194 тис.грн. Чистий дохід підприємства в 2022 році порівняно з 2021 роком збільшився на 72717 тис.грн. або на 55,4 %, в 2023 році в порівнянні з 2022 роком збільшився за рахунок збільшення попиту на продукцію на 92215 тис.грн. або на 45,2 %.

Таблиця 2.1 – Аналіз основних економічних показників ТОВ «МУР» за 2021 - 2023 рр.

Показники	Роки			Абсолютне відхилення (+,-)		Відносне відхилення, %	
	2021	2022	2023	2022 від 2021	2023 від 2022	2022 від 2021	2023 від 2022
1. Чистий дохід від реалізації продукції, тис.грн.	131262	203979	296194	72717	92215	55,4	45,2
2. Повна собівартість реалізованої продукції, тис.грн.	110106	137173	235967	27067	98794	24,6	72,0
3. Прибуток від реалізації продукції, тис.грн.	21156	66806	60227	45650	-6579	215,8	-9,8
4. Чистий прибуток, тис.грн.	-56098	11432	49041	67530	37609	-120,4	329,0
5. Середньорічна вартість активів, тис.грн.	322309	261426	273337	-60883	11911	-18,9	4,6
6. Середньорічна вартість основних засобів, тис.грн.	189142	188420	183046	-722	-5374	-0,4	-2,9
7. Середньорічна величина оборотних активів, тис. грн.	127928	68406	84709	-59522	16303	-46,5	23,8
8. Середньорічна величина власного капіталу, тис. грн.	15232	-7163	23578	-22395	30741	-147,0	-429,2
9. Чисельність персоналу, чол.	189	209	248	20	39	10,6	18,7
10. Фондовіддача, грн. / грн.	0,694	1,083	1,618	0,389	0,536	56,0	49,5
11. Фондоозброєність, тис.грн./чол.	1000,75	901,53	738,09	-99,22	-163,44	-9,9	-18,1
12. Продуктивність праці персоналу, тис.грн./чол.	694,508	975,976	1194,331	281,468	218,355	40,5	22,4
13. Коефіцієнт оборотності оборотних активів	1,0	3,0	3,5	2,0	0,5	190,6	17,3
14. Рентабельність продажу, %	16,1	32,8	20,3	16,7	-12,4	103,2	-37,9
15. Рентабельність активів, %	-17,4	4,4	17,9	21,8	13,6	-125,1	310,3
16. Рентабельність витрат, %	19,2	48,7	25,5	29,5	-23,2	153,5	-47,6
17. Рентабельність власного капіталу,%	-368,3	-159,6	208,0	208,7	367,6	-56,7	-230,3
18. Коефіцієнт покриття	0,48	0,27	0,42	-0,21	0,15	-43,8	55,6
19. Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,06	0,04	0,04	-0,02	0	-33,3	0,0

Повна собівартість реалізованої продукції з урахуванням адміністративних витрат і витрат на збут становить в 2023 році 235967 тис.грн. Зазначимо, що темп приросту собівартості за останній рік, який складає 72 %, є більшим темпу приросту чистої виручки від реалізації продукції, що

призводить до зниження прибутків. Прибуток від реалізації продукції в 2022 році порівняно з 2021 роком зріс на 45650 тис. грн. або на 215,8 %, а в 2023 році порівняно з 2022 роком зменшився на 6579 тис. грн. або на 9,8 %. Це негативно характеризує діяльність підприємства і пояснюється тим, що обсяги реалізованої продукції зростали повільніше, ніж собівартість реалізованої продукції.

Чистий прибуток в 2023 році поступово зростає: в 2021 році підприємство було збитковим, в 2022 році підприємство отримує чистий прибуток в розмірі 11432 тис. грн., в 2023 році, порівняно з 2022 роком чистий прибуток зростає на 37609 тис. грн. або на 329 % і складає 49041 тис. грн.

Середньорічна вартість активів складає в 2022 році 261426 тис.грн., що менше показника 2021 року на 60883 тис.грн. або на 18,9 %. В 2023 році вартість активів зростає на 11911 тис. грн. або на 4,6 % в порівнянні з 2022 роком і складає 273337 тис. грн.

Середньорічна вартість основних засобів визначається як середньоарифметичне значення балансової вартості за рік і складає в 2023 році 183046 тис.грн. В-цілому, середньорічна вартість основних засобів ТОВ «МУР» показує негативну динаміку за 2021-2023 рр.: в 2022 році середньорічна вартість основних засобів знижується на 722 тис. грн. або 0,4% в порівнянні з 2021 роком, в 2023 році порівняно з 2022 роком – на 5374 тис. грн. або на 2,9 %, що вказує на зростання зношеності основних засобів підприємства і зниження його виробничого потенціалу.

Середньорічна вартість оборотних активів в 2022 році в порівнянні з 2021 роком знижується майже в два рази (на 59522 тис. грн. або на 46,5 %). В 2023 році даний показник є більшим показника 2022 року на 16303 тис.грн. або на 23,8 %.

Середньорічна вартість власного капіталу в 2022 р. має від'ємне значення внаслідок великого значення нерозподіленого збитку, в 2023 році середньорічна вартість власного капіталу є позитивною величиною в розмірі 23578 тис. грн.

Чисельність працюючих на досліджуваному підприємстві поступово збільшується: в 2022 році порівняно з 2021 роком на 20 осіб або на 10,6 %, в 2023 році порівняно з 2022 роком на 39 осіб або на 18,7 % і становить 248 осіб.

Фондовіддача в 2023 році складає 1,618 грн./грн., що є більшим показника 2022 року на 0,536 грн./грн. або на 49,5 %. Зростання фондовіддачі за останній рік є позитивним фактором для підприємства, що свідчить про збільшення ефективності використання його основних засобів.

Фондоозброєність в 2023 році склала 738,089 тис. грн. на 1 працівника, що на 163,442 тис. грн./чол. або на 18,1 % менше ніж у 2022 році.

Продуктивність праці персоналу в 2022 році збільшилась на 281,468 тис.грн./чол. або на 40,5 % порівняно з 2021 роком, за останній рік зросла на 218,355 тис.грн. на 1 працюючого або на 22,4 % і складає в 2023 році 1194,331 тис.грн./чол. Це свідчить про те, що додаткове залучення персоналу, яке відбулось на підприємстві за досліджуваний період супроводжувалось відповідним підвищенням ефективності його використання, що позитивно характеризує ефективність діяльності підприємства.

Також позитивним можна визначити зростання коефіцієнту оборотності оборотних активів, який за період 2021-2023 рр. зріс з 1 обороту в 2021 році до 3,5 обороту в 2023 році. Зростання оборотності свідчить про те, що підприємство ефективно використовує наявні оборотні активи і вивільняє частину їх з обороту за рахунок прискорення оборотності.

Рентабельність продажу складає в 2023 році 20,3 %. Даний показник в 2022 році в порівнянні з 2021 роком збільшився на 16,7 пункти, в 2023 році рентабельність продажу внаслідок зниження прибутку від реалізації знизилась на 12,4 пункти і склала 20,3 %. Рентабельність активів і власного капіталу поступово зростає. Зростання показників рентабельності позитивно характеризують діяльність підприємства за досліджуваний період і вказує на зростання його прибутковості.

Негативним є зниження показників ліквідності – за досліджуваний період коефіцієнт покриття і коефіцієнт абсолютної ліквідності не відповідають нормативним значенням, тобто підприємство не може своєчасно розрахуватись за своїми зобов'язаннями.

В цілому, діяльність ТОВ «МУР» за 2021-2023 рр. є прибутковою і характеризується зростанням кількісних та якісних показників його діяльності, що свідчить про його розвиток та підвищення ефективності діяльності ТОВ «МУР».

2.3 Аналіз необоротних активів ТОВ «МУР»

Основною метою управління необоротними активами є максимізація їх ефективного використання при мінімізації витрат. Отже, оцінювання динаміки, стану, складу, руху та ефективності використання необоротних активів ТОВ «МУР» дасть змогу виявити основні недоліки діючої стратегії формування та використання цих активів.

Щоб дослідити динаміку та структуру необоротних активів, необхідно взяти участь у комплексній оцінці цих активів, використовуючи як горизонтальні, так і вертикальні методи аналізу згідно з балансом. Горизонтальний аналіз передбачає ретельний аналіз кожної окремої статті необоротних активів, вивчення змін абсолютних і відносних значень і виявлення будь-яких відхилень. І навпаки, вертикальний аналіз зосереджений навколо розрахунку відносних показників. Метою вертикального аналізу є визначення частки кожного виду необоротних активів у загальній сумі необоротних активів і загальній сумі валюти балансу, а також оцінку будь-яких змін частки.

Проаналізуємо склад та структуру необоротних активів ТОВ «МУР» та їх динаміку (табл. 2.2).

Таблиця 2.2 – Склад і структура необоротних активів ТОВ «МУР»

Складові нематеріальних активів	На кінець року						Відхилення			
	2021		2022		2023		2022 від 2021		2023 від 2022	
	тис. грн.	питома вага, %	тис. грн.	питома вага, %	тис. грн.	питома вага, %	+, -	%	+, -	%
1. Нематеріальні активи	185	0,10	517	0,27	1620	0,87	332	0,17	1103	0,60
2. Основні засоби	190089	97,73	186750	97,50	179342	96,57	-3339	-0,24	-7408	-0,93
3. Інвестиційна нерухомість	4223	2,17	4275	2,23	4751	2,56	52	0,06	476	0,33
Разом:	194497	100	191542	100	185713	100	-2955	-	-5829	-

Таким чином, необоротні активи підприємства зменшились на кінець 2022 року на 2955 тис. грн. або на 1,5 %, що відбулося в першу чергу через зниження вартості основних засобів на 3339 тис. грн. або на 1,8 %. Нематеріальні активи ТОВ «МУР» в 2022 році зросли на 332 тис. грн. або на 179,5 %, інвестиційна нерухомість підприємства зросла на 52 тис. грн. або на 1,2 %.

На кінець 2023 року необоротні активи ТОВ «МУР» ще знизились на 5829 тис. грн. або на 3 %, що відбулося також через подальше зниження вартості основних засобів на 7408 тис. грн. або на 4 %. Нематеріальні активи ТОВ «МУР» в 2023 році зросли на 1103 тис. грн. або на 213,3 %, інвестиційна нерухомість підприємства також збільшилась на 476 тис. грн. або на 11,1 %.

Динаміка зміни вартості необоротних активів представлена на рис. 2.1.

Аналіз структури необоротних активів ТОВ «МУР» вказує на те, що основну частку необоротних активів підприємства складають основні засоби: в 2021 році – 97,73 %, в 2022 році – 97,5 %, в 2023 році – 96,57 %. Тобто, в динаміці спостерігається незначне зниження частки основних засобів в необоротних активах ТОВ «МУР» внаслідок зростання рівня їх зношеності. Відповідно, частка нематеріальних активів зростає з 0,10 % в 2021 році до

0,87% в 2023 році, а частка інвестиційної нерухомості зростає з 2,17 % в 2021 році до 2,56 % в 2023 році.

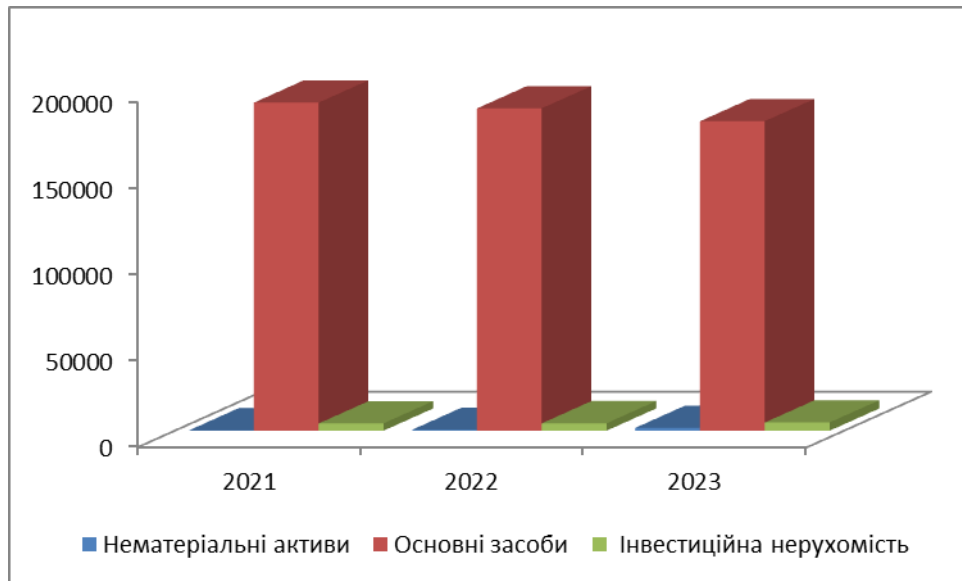

Рисунок 2.1 – Динаміка зміни необоротних активів ТОВ «МУР»

Структура нематеріальних активів ТОВ «МУР» в 2023 році представлена на рис. 2.2.

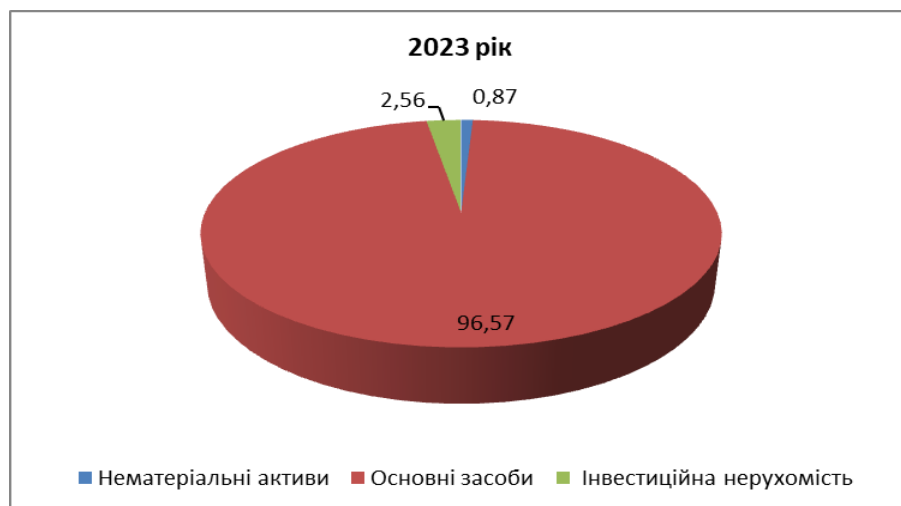

Рисунок 2.2 – Структура необоротних активів ТОВ «МУР» в 2023 році

Отже, основу необоротних активів ТОВ «МУР» складають його основні засоби. На основі класифікації та наявності основних засобів ТОВ «МУР»

проаналізуємо їх склад та структуру (табл. 2.3).

Таблиця 2.3 – Склад і структура основних засобів ТОВ «МУР»

Групи основних засобів	На кінець року						Відхилення			
	2021		2022		2023		2022 від 2021		2023 від 2022	
	тис. грн.	питома вага, %	тис. грн.	питома вага, %	тис. грн.	питома вага, %	+, -	%	+, -	%
1. Будівлі і споруди	74379	41,21	73403	41,71	72427	43,00	-976	0,51	-976	1,28
2. Машини та обладнання	90234	49,99	87132	49,52	81552	48,41	-3102	-0,48	-5580	-1,10
3. Транспортні засоби	4369	2,42	3652	2,08	2826	1,68	-717	-0,35	-826	-0,40
4. Земельні ділянки	4841	2,68	4841	2,75	4840	2,87	0	0,07	-1	0,12
5. Інші основні засоби	6669	3,69	6938	3,94	6805	4,04	269	0,25	-133	0,10
Разом:	190089	100	186750	100	179342	100	-3339	-	-7408	-

Проаналізувавши дані табл. 2.3 визначили, що загальна вартість основних засобів у 2022 році порівняно із 2021 роком знизилась на 3339 тис. грн. Це було спричинено змінами у структурі основних засобів, так у 2022 році відбулося незначне зниження вартості всіх груп основних засобів: вартості будівель і споруд - на 976 тис. грн., вартості машин і обладнання – на 3102 тис. грн., транспортних засобів – на 717 тис. грн. Вартість земельних ділянок не змінилась, інші основні засоби зросли на 269 тис. грн. Це, в свою чергу, призвело до зміни питомої ваги груп основних засобів у загальній структурі – питома вага будівель і споруд зросла на 0,51 %, питома вага машин і обладнання знизилась на 0,48 %, питома транспортних засобів – на 0,35 %. Питома вага земельних ділянок зросла на 0,07 %, інших основних засобів – на 0,25 %.

У 2023 році порівняно із 2022 роком загальна вартість основних засобів зменшилась ще на 7408 тис. грн. Це відбулося за рахунок таких змін: подальшого зниження вартості будівель і споруд – на 976 тис. грн., машин та обладнання – на 5580 тис. грн., транспортних засобів – на 826 тис. грн. земельних ділянок знизилась на 1 тис. грн., вартість інших основних засобів –

на 133 тис. грн. Такі зміни спричинили зміни питомої ваги груп основних засобів у загальній структурі – питома вага будівель і споруд зросла на 1,28 %, питома вага земельних ділянок зросла на 0,12 %, інших основних засобів – на 0,10 %. Питома вага машин і обладнання знизилась на 1,1%, питома вага транспортних засобів – на 0,40 %.

Найвищу питому вагу на підприємстві мають машини та обладнання: в 2021 році – 49,99 %, в 2023 – 48,41 %. Будівлі і споруди мають таку питому вагу: в 2021 році – 41,21 %, в 2023 – 43 %. Питома вага транспортних засобів поступово знижується : з 2,42 % в 2021 році до 1,68 % в 2023 році, а питома вага земельних ділянок та інших основних засобів поступово зростає: з 2,68 % та 3,69 % в 2021 році до 2,87 та 4,04 % відповідно в 2023 році. Зниження питомої ваги машин та обладнання, транспортних засобів свідчить про незначне погіршення матеріально-технічної бази підприємства.

Структура основних засобів ТОВ «МУР» в 2023 році представлена на рис. 2.3.

Рисунок 2.3 – Структура основних засобів ТОВ «МУР» в 2023 році

Таким чином можна зробити висновок, що структура основних засобів ТОВ «МУР» відповідає спеціалізації підприємства, що є важливим фактором.

При оцінці структури основних засобів необхідно враховувати, що їх структурні елементи істотно відрізняються за функціональною роллю в процесі виробництва, а тому не з однаковою активністю впливають на кінцеві результати господарювання. Тому для поглибленого вивчення структури основних засобів ТОВ «МУР» необхідно проаналізувати співвідношення їх активної і пасивної частини (табл. 2.4).

Таблиця 2.4 – Структура основних засобів ТОВ «МУР»

Групи основних засобів	Роки						Відхилення			
	2021		2022		2023		2022 від 2021		2023 від 2022	
	тис. грн.	питома вага, %	тис. грн.	питома вага, %	тис. грн.	питома вага, %	+, -	%	+, -	%
Активна частина	94603	52,41	90784	51,59	84378	50,09	-3819	-0,82	-6406	-1,50
- в т.ч. машини та обладнання	90234	49,99	87132	49,52	81552	48,41	-3102	-0,48	-5580	-1,10
- транспортні засоби	4369	2,42	3652	2,08	2826	1,68	-717	-0,35	-826	-0,40
Пасивна частина	85889	47,59	85182	48,41	84072	49,91	-707	0,82	-1110	1,50
- в т.ч. будівлі і споруди	74379	41,21	73403	41,71	72427	43,00	-976	0,51	-976	1,28
- земельні ділянки	4841	2,68	4841	2,75	4840	2,87	0	0,07	-1	0,12
- інші основні засоби	6669	3,69	6938	3,94	6805	4,04	269	0,25	-133	0,10
Разом:	190089	100	186750	100	179342	100	-3339	-	-7408	-

Аналіз отриманих результатів табл. 2.4 показав, що співвідношення активної і пасивної частин основних засобів на підприємстві в 2023 році становить 50,09 % : 49,91 %, що є позитивним явищем, адже за рахунок активних виробничих фондів досягається підвищення ефективності виробництва. Зниження питомої ваги активних основних засобів у загальній їх структурі в 2023 році порівняно з 2022 роком з 52,41 % до 50,09 % є безумовно негативним явищем, що може призвести до зниження ефективності виробництва.

Динаміка структури основних засобів ТОВ «МУР» представлена на рис. 2.4.

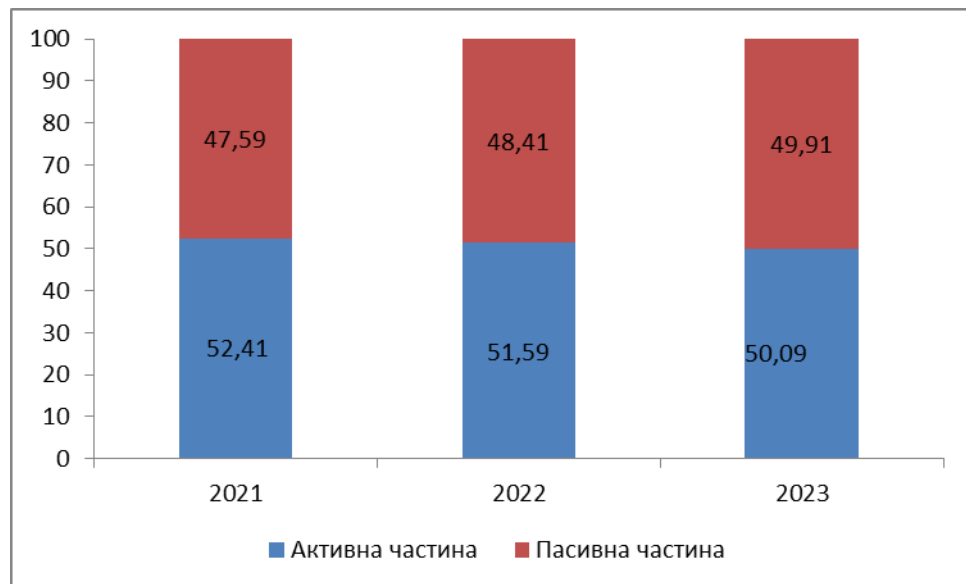

Рисунок 2.4 – Динаміка структури основних засобів ТОВ «МУР»

Проте результативна діяльність підприємства неможлива без раціонального співвідношення між окремими структурними елементами основних засобів і насамперед між тими з них, ефективність використання яких взаємозумовлена.

Для аналізу руху основних засобів ТОВ «МУР» використовуємо дані таблиці 2.5.

Таблиця 2.5 – Показники стану та руху основних засобів ТОВ «МУР»

Показники	Роки			Відхилення (+,-)	
	2021	2022	2023	2022 до 2021	2023 до 2022
А	1	2	3	4	5
1. Первісна вартість основних засобів на початок року, тис. грн.	577248	582669	577599	5421	-5070
2. Надійшло основних засобів, тис. грн.	7468	6345	4951	3877	-16394
3. Вибуло основних засобів, тис. грн.	2047	21415	72138	14368	45723
4. Первісна вартість основних засобів на кінець року, тис. грн.	582669	577599	510412	-5070	-67187
5. Річний приріст (скорочення), тис. грн.	5421	-5070	-67187	-10491	-62117

Продовження табл. 2.5

А	1	2	3	4	5
6. Сума зносу на початок року, тис. грн.	389053	392580	390849	3527	-1731
7. Сума зносу на кінець року, тис. грн.	392580	390849	331070	-1731	-59779
8. Коефіцієнт оновлення	0,013	0,011	0,010	-0,002	-0,001
9. Коефіцієнт вибуття	0,004	0,037	0,125	0,033	0,088
10. Коефіцієнт зносу на початок року	0,674	0,674	0,677	0,000	0,003
11. Коефіцієнт зносу на кінець року	0,674	0,677	0,649	0,003	-0,028
12. Коефіцієнт придатності на початок року	0,326	0,326	0,323	0,000	-0,003
13. Коефіцієнт придатності на кінець року	0,326	0,323	0,351	-0,003	0,028

Проаналізувавши дані табл. 2.5, визначили, що первісна вартість основних засобів на початок року 2023 року порівняно з 2022 р. знизилась на 5070 тис. грн. первісна вартість основних засобів на кінець 2023 року знизилась на 67187 тис. грн. в порівнянні з кінцем 2022 року. На протязі 2021-2023 рр. спостерігається зниження інтенсивності оновлення основних засобів підприємства: в 2021 році було введено основних засобів на суму 7468 тис. грн., в 2022 році – на суму 6345 тис. грн., в 2023 році – на суму 4951 тис. грн. В 2021-2023 рр. на ТОВ «МУР» спостерігається негативна ситуація зростання обсягів виведення основних засобів з експлуатації, в 2023 році було виведено з експлуатації основних засобів на суму 72138 тис. грн. Внаслідок цього, приріст вартості основних засобів підприємства спостерігається в 2021 році в розмірі 5421 тис. грн., в 2022-2023 рр. первісна вартість основних засобів ТОВ «МУР» щорічно знижується.

Коефіцієнт оновлення у 2022 році порівняно із 2021 зменшується на 0,002 пункти та на 0,001 пункти в 2023 році порівняно з 2022 роком. В 2021-2023 рр. коефіцієнт вибуття поступово зростає: з 0,004 в 2021 році до 0,125 в 2023 році.

Отже, ситуацію можна визначити незадовільною, оскільки коефіцієнт оновлення значно нижче коефіцієнту вибуття, що свідчить про погіршення матеріально-технічної бази підприємства.

Коефіцієнт зносу на кінець 2022 року порівняно з кінцем 2021 року підвищився на 0,003 пункти, що відбулося за рахунок зниження первісної вартості основних засобів на 5070 тис.грн. В кінці 2023 року в порівнянні з 2022 роком коефіцієнт зносу знизився на 0,028 пункти за рахунок зниження суми зносу на 59779 тис. грн. Відповідно, коефіцієнт придатності основних засобів на кінець 2022 року порівняно з кінцем 2021 року знизився на 0,003 пункти і в кінці 2023 року порівняно з 2022 роком коефіцієнт придатності підвищився на 0,028 пункти.

Динаміка показників стану основних засобів ТОВ «МУР» продемонстрована на рис. 2.5.

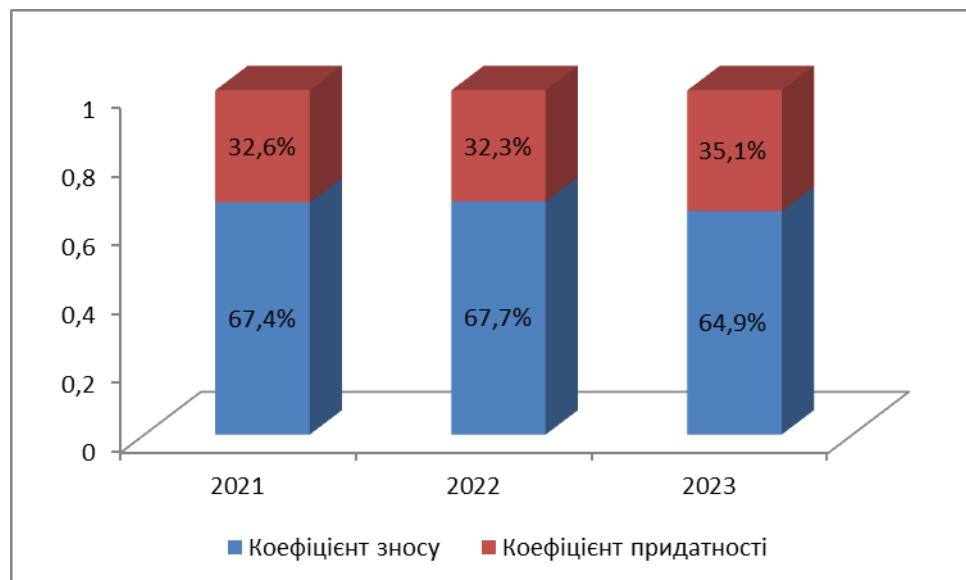

Рисунок 2.5 – Динаміка показників стану основних засобів ТОВ «МУР»

В умовах ринкових відносин особливої актуальності набуває питання підвищення економічної ефективності використання основних виробничих фондів. Підвищити економію підприємство може лише знаючи, якою ціною виробився той чи інший продукт, скільки основних фондів брало участь у його створенні.

На основі річної звітності ТОВ «МУР» визначимо показники забезпеченості та ефективності використання основних виробничих фондів (табл. 2.6).

Таблиця 2.6 – Забезпеченість основними засобами та ефективність їх використання на ТОВ «МУР»

Показники	Роки			Відхилення (+,-)	
	2021	2022	2023	2022 до 2021	2023 до 2022
1. Чистий дохід від реалізації продукції, тис. грн.	131262	203979	296194	72717	92215
2. Середньорічна вартість основних засобів, тис. грн.	189142	188420	183046	-722	-5374
3. Чисельність персоналу, чол.	189	209	248	20	39
4. Фондовіддача, грн. / грн.	0,694	1,083	1,618	0,389	0,535
5. Фондомісткість, грн. / грн.	1,441	0,923	0,618	-0,518	-0,305
6. Фондоозброєність, тис. грн. / чол.	1000,751	901,531	738,089	-99,22	-163,442
7. Продуктивність праці, тис. грн. / чол.	694,508	975,976	1194,331	281,468	218,355

Згідно з даними табл. 2.6 можемо відмітити, що показник фондовіддачі у 2022 році порівняно з 2021 збільшився на 0,389 грн./грн., в 2023 році порівняно з 2022 роком – на 0,535 грн./грн. Це зумовлене зростанням чистого доходу на 72717 тис. грн. в 2022 році порівняно з 2021 роком та на 92215 тис. грн. в 2023 році порівняно з 2022 роком та зниженням середньорічної вартості основних засобів в 2022 році порівняно з 2021 роком на 722 тис. грн. та в 2023 році порівняно з 2022 роком на 5374 тис. грн. Така зміна факторів вплинула і на фондомісткість, яка у 2022 році на 0,518 грн./грн. була нижча за 2021 рік, а в 2023 році знизилась ще на 0,305 грн./грн. порівняно з 2022 роком.

Внаслідок зниження середньорічної вартості основних засобів відбувається також зниження показника фондоозброєності у 2022 році порівняно з 2021 на 99,22 тис. грн. / чол. та в 2023 році порівняно з 2022 роком – на 163,442 тис. грн. / чол.

Отже, можемо зробити висновок, що для більш ефективного господарювання підприємству необхідно приділяти більше уваги покращенню матеріально-технічної бази, оновленню та заміні основних виробничих фондів більш сучасними і модернізованими, вивести зі складу основних засобів застарілі виробничі фонди і ті, що практично не використовуються у виробництві, адже гарна матеріально-технічна база – запорука успішної

діяльності підприємства.

Нова модернізована техніка та подальша автоматизація процесів виробництва дозволить скоротити час на проведення нових господарських робіт, що в свою чергу призведе до підвищення обсягів продукції, а відповідно і до збільшення прибутку підприємства.

Для більш детального виявлення причин підвищення показника фондовіддачі проведемо факторний аналіз фондовіддачі за допомогою методу ланцюгових підстановок (табл. 2.7).

Таблиця 2.7 – Вихідні дані для аналізу фондовіддачі ТОВ «МУР»

Показники	Роки			Відхилення (+,-)	
	2021	2022	2023	2022 до 2021	2023 до 2022
1. Чистий дохід від реалізації продукції, тис. грн.	131262	203979	296194	72717	92215
2. Середньорічна вартість основних засобів, тис. грн.	189142	188420	183046	-722	-5374
3. Фондовіддача, грн. / грн.	0,694	1,083	1,618	0,389	0,535

1) визначаємо вплив зміни чистого доходу (виручки) від реалізації:

$$\Delta \Phi B_{\text{оп}} = \Phi B_{\text{ум}} - \Phi B_{2017} = 1,572 - 1,083 = 0,489 \text{ грн./грн.}$$

2) визначаємо вплив зміни середньорічної вартості основних фондів:

$$\Delta \Phi B_{\text{оф}} = \Phi B_{2018} - \Phi B_{\text{ум}} = 1,618 - 1,572 = 0,046 \text{ грн./грн.}$$

Проведені розрахунки показали, що фондовіддача у 2023 році порівняно із 2022 роком збільшилась на 0,535 грн./грн. Зростання обсягу виручки від реалізації продукції на 92215 тис. грн. призвело до збільшення показника фондовіддачі на 0,489 грн./грн. Одночасне зменшення середньорічної вартості основних засобів на 5374 тис. грн. спричинило зростання фондовіддачі на 0,046 грн./грн.

На фондовіддачу також впливає зміна таких факторів, як продуктивність праці і фондоозброєність. При цьому зниження фондовіддачі завжди супроводжується перевищенням темпів підвищення фондоозброєності над темпами зростання продуктивності праці. Ця закономірність є наслідком математичної залежності, відповідно до якої

$$ПП = \Phi O \cdot \Phi B. \text{ Звідси } \Phi B = \frac{ПП}{\Phi O}.$$

Отже, в табл. 2.8 та 2.9 проаналізуємо вплив зміни продуктивності праці і фондоозброєності на фондовіддачу.

Таблиця 2.8 – Вплив зміни факторів на фондовіддачу ТОВ «МУР» в 2022 році

Продуктивність праці, тис. грн./чол.		Фондоозброєність, тис. грн. / чол.		Фондовіддача, грн. / грн.			Відхилення, (+;-)		
2021	2022	2021	2022	2021	Умовний	2022	Всього	в т.ч. за рахунок зміни	
								продуктивності праці	фондоозброєності
694,508	975,976	1000,751	901,531	0,694	0,975	1,083	0,389	0,281	0,108

З проведених розрахунків бачимо, що фондовіддача у 2022 році порівняно із 2021 підвищилась на 0,389 грн./грн. Це відбулося за рахунок підвищення продуктивності праці на 281,468 тис. грн./чол., що у свою чергу призвело до підвищення фондовіддачі на 0,281 грн./грн., а також за рахунок зниження показника фондоозброєності на 99,22 тис. грн./чол., що призвело до зростання показника фондовіддачі на 0,108 грн./грн.

Таблиця 2.9 – Вплив зміни факторів на фондовіддачу ТОВ «МУР» в 2023 році

Продуктивність праці, тис. грн./чол.		Фондоозброєність, тис. грн. / чол.		Фондовіддача, грн. / грн.			Відхилення, (+;-)		
2022	2023	2022	2023	2022	Умовний	2023	Всього	в т.ч. за рахунок зміни	
								продуктивності праці	фондоозброєності
975,976	1194,331	901,531	738,089	1,083	1,325	1,618	0,535	0,242	0,293

З проведених розрахунків бачимо, що фондівддача у 2023 році порівняно із 2022 підвищилась на 0,535 грн./грн. Зростання продуктивності праці на 218,355 тис. грн./чол. спричинило зростання фондівддачі на 0,242 грн./грн., зниження показника фондоозброєності на 163,442 тис. грн./чол. призвело до зростання показника фондівддачі на 0,293 грн./грн.

Таким чином, найбільший вплив на підвищення фондівддачі мало підвищення продуктивності праці. Підвищення продуктивності праці і одночасне зниження фондоозброєності є позитивною ситуацією в діяльності підприємства, адже вона свідчить про застосування політики інтенсифікації. Але необхідно приділяти цьому питання більше уваги, щоб фондівддача та продуктивність праці в майбутніх періодах зростали більш швидкими темпами.

Отже, узагальнюючи результати проведеного аналізу діяльності та необоротних активів ТОВ «МУР» можна зробити такі висновки: чистий дохід підприємства в 2022 році порівняно з 2021 роком збільшився на 72717 тис.грн., в 2023 році в порівнянні з 2022 роком збільшився за рахунок збільшення попиту на продукцію на 92215 тис.грн. Прибуток від реалізації продукції в 2022 році порівняно з 2021 роком зріс на 45650 тис. грн., а в 2023 році порівняно з 2022 роком зменшився на 6579 тис. грн. Це негативно характеризує діяльність підприємства і пояснюється тим, що обсяги реалізованої продукції зростали повільніше, ніж собівартість реалізованої продукції.

Чистий прибуток в 2023 році поступово зростає: в 2021 році підприємство було збитковим, в 2022 році підприємство отримує чистий прибуток в розмірі 11432 тис. грн., в 2023 році, порівняно з 2022 роком чистий прибуток зростає на 37609 тис. грн.

Чисельність працюючих на досліджуваному підприємстві поступово збільшується: в 2022 році порівняно з 2021 роком на 20 осіб, в 2023 році порівняно з 2022 роком на 39 осіб і становить 248 осіб.

Зростання фондівддачі за останній рік є позитивним фактором для підприємства, що свідчить про збільшення ефективності використання його основних засобів. Продуктивність праці персоналу також зростає. Це свідчить

про те, що додаткове залучення персоналу, яке відбулось на підприємстві за досліджуваний період супроводжувалось відповідним підвищенням ефективності його використання, що позитивно характеризує ефективність діяльності підприємства. Зростання показників рентабельності позитивно характеризують діяльність підприємства за досліджуваний період і вказує на зростання його прибутковості.

Негативним є зниження показників ліквідності – за досліджуваний період коефіцієнт покриття і коефіцієнт абсолютної ліквідності не відповідають нормативним значенням, тобто підприємство не може своєчасно розрахуватись за своїми зобов'язаннями.

В цілому, діяльність ТОВ «МУР» за 2021-2023 рр. є прибутковою і характеризується зростанням кількісних та якісних показників його діяльності, що свідчить про його розвиток.

Аналіз необоротних активів ТОВ «МУР» показав, що необоротні активи підприємства зменшились на кінець 2022 року на 2955 тис. грн., що відбулося в першу чергу через зниження вартості основних засобів на 3339 тис. грн. Нематеріальні активи ТОВ «МУР» в 2022 році зросли на 332 тис. грн., інвестиційна нерухомість підприємства зросла на 52 тис. грн. На кінець 2023 року необоротні активи ТОВ «МУР» ще знизились на 5829 тис. грн., що відбулося також через подальше зниження вартості основних засобів на 7408 тис. грн. Нематеріальні активи ТОВ «МУР» в 2023 році зросли на 1103 тис. грн., інвестиційна нерухомість підприємства також збільшилась на 476 тис. грн.

Аналіз структури необоротних активів ТОВ «МУР» вказує на те, що основну частку необоротних активів підприємства складають основні засоби: в 2021 році – 97,73 %, в 2022 році – 97,5 %, в 2023 році – 96,57 %.

Найвищу питому вагу в структурі основних засобів на підприємстві мають машини та обладнання: в 2021 році – 49,99 %, в 2023 – 48,41 %. Будівлі і споруди мають таку питому вагу: в 2021 році – 41,21 %, в 2023 – 43 %. Питома вага транспортних засобів поступово знижується : з 2,42 % в 2021 році до 1,68% в 2023 році, а питома вага земельних ділянок та інших основних засобів

поступово зростає: з 2,68 % та 3,69 % в 2021 році до 2,87 та 4,04 % відповідно в 2023 році. Зниження питомої ваги машин та обладнання, транспортних засобів свідчить про незначне погіршення матеріально-технічної бази підприємства.

В 2021-2023 рр. на ТОВ «МУР» спостерігається негативна ситуація зростання обсягів виведення основних засобів з експлуатації. Коефіцієнт оновлення у 2022 році порівняно із 2021 зменшується на 0,002 пункти та на 0,001 пункти в 2023 році порівняно з 2022 роком. В 2021-2023 рр. коефіцієнт вибуття поступово зростає: з 0,004 в 2021 році до 0,125 в 2023 році.

Отже, ситуацію можна визначити незадовільною, оскільки коефіцієнт оновлення значно нижче коефіцієнту вибуття, що свідчить про погіршення матеріально-технічної бази підприємства.

Показник фондодіддачі у 2022 році порівняно з 2021 збільшився на 0,389 грн./грн., в 2023 році порівняно з 2022 роком – на 0,535 грн./грн. Це зумовлене зростанням чистого доходу зниженням середньорічної вартості основних засобів. Така зміна факторів вплинула і на фондомісткість, яка поступово знижується. Внаслідок зниження середньорічної вартості основних засобів відбувається також зниження показника фондоозброєності.

3 РОЗРОБКА ПРОПОЗИЦІЙ ЩОДО УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ НЕОБОРОТНИМИ АКТИВАМИ ТОВ «МУР»

3.1 Обґрунтування джерел фінансування необоротних активів ТОВ «МУР»

Процес формування необоротних активів підприємства відбувається на різних етапах життєвого циклу. Перший етап включає створення нового підприємства, що є відповідальним етапом формування необоротних активів, особливо для великих підприємств. Активи, сформовані на цьому етапі, відіграють важливу роль у визначенні потреб до початкового капіталу, потенціалу прибутку, швидкості обороту активів, рівня ліквідності та інших важливих факторів.

На етапі розширення, реконструкції та модернізації діючого підприємства відбувається безперервний процес розвитку необоротних активів підприємства. Розширення та відновлення необоротних активів діючого підприємства відповідає його стратегічним цілям розвитку, а також враховує потенціал генерації інвестиційних ресурсів.

На етапі створення нових структурних підрозділів діючого підприємства, наприклад, дочірні підприємства або філії, формування необоротних активів відбувається шляхом створення нових майнових комплексів за рахунок будівництва нових об'єктів або придбання наявних активів у вигляді цілісного майнового комплексу.

Формування необоротних активів діючого підприємства на другому і третьому етапах є формами інвестиційної діяльності.

Підприємству важливо цілеспрямовано формувати необоротні активи, щоб забезпечити ефективну роботу в майбутньому. Основною метою формування необоротних активів є визначення та задоволення потреби конкретних видів необоротних активів, необхідних для забезпечення

операційного процесу, а також оптимізація їх складу для створення сприятливих умов для ефективної господарської діяльності.

Формування необоротних активів підприємства відбувається з урахуванням мети, дотримуючись наступних принципів:

1. Врахування найближчого майбутнього операційного зростання та різних способів його диверсифікації.
2. Гарантування відповідності кількості та структури створених необоротних активів обсягу та складу виробництва та продажу продукції.
3. Максимізація ефективності господарської діяльності за рахунок оптимального складу необоротних активів.
4. Створення умов для ефективного використання необоротних активів і прискорення їх оборотності.
5. Вибір найбільш перспективних необоротних активів для сприяння зростанню ринкової вартості підприємства.

Розрахунок потреби в необоротних активах здійснюється за окремими категоріями, включаючи виробничі будівлі та споруди, машини та обладнання, що використовуються у виробничому процесі, а також машини та обладнання, що використовуються в управлінні операційною діяльністю.

Початковий етап передбачає визначення потреби в конкретних видах машин і обладнання, що використовуються у виробничому процесі.

На другому етапі визначається потреба в певних категоріях машин і обладнання, які використовуються для виконання завдань управління операційною діяльністю, таких як офісні меблі, комп'ютерна техніка та засоби зв'язку.

Під час третього етапу стає очевидною потреба в будівлях для здійснення безпосереднього виробничого процесу та розміщення управлінського персоналу.

За результатами проведеного аналізу було виявлено погіршення матеріально-технічної бази підприємства, тому у 2023 році керівництво ТОВ «МУР» прийняло рішення про збільшення власних виробничих потужностей. В

першу чергу таке рішення було сформовано в контексті агресивної маркетингової політики, якої підприємство дотримується на ринку. З метою збільшення потужностей виробництва підприємству необхідно 6000 тис. грн. на купівлю автобетонозмішувача Volvo FE 350.

Керівництво ТОВ «МУР» має декілька варіантів джерел залучення коштів. До основних з них належать власні кошти, взяття довгострокового банківського кредиту та взяття необоротних активів у лізинг. Для визначення найкращого варіанту необхідно їх детально розглянути та порівняти, привівши всі витрати до теперішньої вартості. Так як розглядаються виключно вкладення коштів без відповідного зворотного отримання доходу, то в якості ставки дисконтування можна обрати вартість залучення альтернативних фінансових ресурсів, тобто середню ставку відсотку по банківським довгостроковим кредитам. Її розмір дорівнює 21 %. Теперішня вартість розраховується за формулою 3.1.

$$PV = \sum(FV / (1+r)^n), \quad (3.1)$$

де FV – дохід, що планується отримати в n-му періоді;

PV – поточна вартість, тобто оцінка FV із позиції сучасного моменту;

r – ставка дисконтування.

Одним з варіантів є фінансування необхідних підприємству для розширення своєї діяльності основних засобів є фінансування за рахунок власних коштів підприємства. Враховуючи розмір чистого прибутку підприємства в 2023 році, фінансування придбання може бути здійснене саме за рахунок чистого прибутку. Теперішня вартість коштів, залучених таким чином, буде дорівнювати потребі підприємства, а саме 6000 тис. грн.

Альтернативним джерелом коштів на збільшення виробничих потужностей підприємства може бути банківське довгострокове кредитування. В більшості випадків банки вимагають дотримання певних критеріїв при наданні ресурсів. До таких відноситься: сума кредиту може досягати 50

відсотків ринкової вартості активів підприємства на момент звернення по кредит, що визначається експертами банку; процентна ставка встановлюється залежно від конкретних умов кредитування у рамках 20-21 % річних, однак може бути знижена за рішенням кредитного комітету банку в кожному конкретному випадку; виплата відсотків за користування кредитом проводиться щомісяця або щоквартально; існуючий бізнес підприємства на момент звернення по кредит повинен забезпечувати можливість обслуговування кредиту (сплата відсотків) протягом усього терміну дії кредитної угоди. Погашення основної суми відбувається рівномірно на протязі всього терміну користування кредитом, а відсотки нараховуються на залишок боргу.

При визначенні теперішньої вартості слід звернути увагу, що до суми сплачуваних відсотків доцільно застосовувати податковий коректор шляхом множення суми відсотків на одиницю за мінусом ставки податку на прибуток підприємства.

Ще одним джерелом коштів може виступити лізинг. Обов'язковою умовою при наданні фінансового лізингу майже у всіх фінансових установах є первинний внесок на рівні 10 – 20% від вартості обладнання, що береться в лізинг. Середня ставка по фінансовому лізингу 20%. Метод нарахування підприємством амортизації на активи придбані у лізинг узгоджується з лізингодавцем. Так як відсотки по лізинговому кредиту зараховуються до валових витрат, то до них також доцільно застосувати податковий коректор.

Для порівняння всіх визначених варіантів отримання підприємством коштів для розширення виробничих потужностей всі грошові потоки підприємства, які будуть сформовані при виборі різних варіантів та їх поточна вартість відображені в табл. 3.1.

Аналізуючи дані, наведені в табл. 3.1, слід звернути увагу, що найбільш дорогим джерелом фінансування розширення діяльності підприємства є власний рахунок, так як в такому випадку керівництво ТОВ «МУР» повинно одразу сплатити всю суму. При виборі такого способу позитивним є відсутність майбутніх платежів та поліпшення показників фінансової стійкості

підприємства, які в останні роки не відповідають нормативному значенню. Всі інші варіанти отримання коштів погіршують фінансову стійкість підприємства.

Таблиця 3.1 – Порівняння грошових потоків та їхньої теперішньої вартості при виборі різних джерел фінансування необоротних активів, тис. грн.

Джерело залучення коштів	Вихідні грошові потоки в n - ому періоді						PV
	0	1	2	3	4	5	
Власний рахунок	6000	-	-	-	-	-	6000,0
Довгостроковий кредит	-	1951,83	1547,67	1215,75	944,08	722,60	5891,92
Лізинговий кредит	900	1520,49	1211,98	958,08	749,82	579,57	5739,93

Залучення фінансових ресурсів шляхом взяття довгострокового банківського кредиту збільшує майбутні зобов'язання підприємства перед банком та платежі останньому, та погіршує показники фінансової стійкості. Проте такий варіант не потребує в базовому періоду значних одноразових затрат, крім того його поточна вартість менша ніж в першому варіанті.

При лізинговому кредитуванні поточна вартість всіх платежів менша ніж при довгостроковому кредитуванні. Але слід зазначити, що в такому випадку підприємство не зможе продати основні засоби, якими володіє відповідно до лізингової угоди до тих пір поки не закінчиться термін останньої.

Якщо розглядати залучення коштів за власний рахунок підприємства на розширення діяльності як базовий варіант, то в цілому можна прорахувати економію від використання різних джерел фінансових ресурсів (табл. 3.2).

Таблиця 3.2 – Економія від використання різних джерел фінансових ресурсів для розширення виробничих потужностей ТОВ «МУР», тис. грн.

Джерело залучення коштів	Теперішня вартість	Економія від використання конкретного джерела
Власний рахунок	6000,0	0
Довгостроковий банківський кредит	5891,92	108,08
Лізинговий кредит	5739,93	260,07

Проте слід зазначити, що по різному відреагує фінансова стійкість підприємства при виборі різних джерел, зокрема коефіцієнт фінансової автономії (табл. 3.3).

Таблиця 3.3 – Зміна коефіцієнта фінансової автономії при залученні коштів ТОВ «МУР»

Вид залучення коштів	Коефіцієнт фінансової автономії	Зміни в порівнянні з базовим показником
Власний рахунок	0,163	0,003
Довгостроковий банківський кредит	0,161	0,001
Лізинговий кредит	0,161	0,001
Базовий показник за 2023 рік	0,16	-

Аналізуючи дані таблиці 3.3, можна зробити висновок, що кожен із запропонованих варіантів фінансування основних засобів поліпшують фінансову стійкість підприємства, але найбільше – залучення власних коштів. В такому випадку коефіцієнт фінансової автономії зростає до 0,163.

Таким чином, для реалізації маркетингової політики ТОВ «МУР» необхідно нарощувати виробничі потужності. З всього різноманіття джерел коштів для такого нарощення можна виділити три базових варіанта. Вибір конкретного – має базуватись на задоволенні потреб підприємства. З розглянутих джерел можна виділити статутний капітал, який є найдорожчим, проте поліпшує фінансову стійкість підприємства.

3.2 Заходи щодо підвищення ефективності використання необоротних активів ТОВ «МУР»

Основою вдосконалення і розвитку виробництва є основні засоби, які є матеріально-технічною базою підприємства. Покращення використання основних засобів можна досягти двома шляхами: збільшенням кількості основних засобів (екстенсивний шлях) або підвищенням ефективності їх

використання (інтенсивний шлях). Економічно доцільно подовжувати терміни експлуатації обладнання, забезпечувати його повну завантаженість, проводити кваліфіковане технічне обслуговування та ремонт, здійснювати інші заходи. Для оптимізації використання основних засобів підприємства можуть розглянути такі заходи:

1. Впровадження нового обладнання, заміна та модернізація застарілого.
2. Оптимізація графіка роботи та вдосконалення організації виробництва сприятиме збільшенню коефіцієнту змінності.
3. Більш інтенсивне використання обладнання.
4. Впровадження заходів НТП.
5. Підвищення кваліфікації персоналу також сприяє більш ефективному та дбайливому поводженню з обладнанням.
6. Економічне стимулювання основних і допоміжних робітників за рахунок залежності заробітної плати виробітку і якості виробленої продукції.
7. Створення фондів заохочення.
8. Соціальні ініціативи, такі як підвищення кваліфікації працівників, покращення умов праці та відпочинку, а також впровадження оздоровчих заходів для позитивного впливу на фізичний та психічний стан працівників.

Поліпшення використання основних засобів безпосередньо впливає на зниження собівартості продукції, що призводить до підвищення прибутковості та загального прибутку підприємств. Підприємствам важливо не лише зосередитися на модернізації та подовженні терміну служби своїх основних засобів, але й прагнути максимізувати їх ефективність за допомогою інтенсивних методів.

Резерви збільшення випуску продукції за рахунок введення в дію нового обладнання визначається множенням його додаткової кількості на фактичну величину середньорічного виробітку в звітному періоді, які формують її рівень, розраховується за формулою:

$$P \uparrow ВП_k = P \uparrow K \cdot P B_1 = P \uparrow K \cdot D_1 \cdot K_{зм1} \cdot T_1 \cdot Г B_1 \quad (3.1)$$

де: $P\uparrow K$ – резерв збільшення кількості обладнання фактичного періоду ,
 D_1 – цілоденні простої фактичного періоду,
 $K_{зм1}$ – коефіцієнт змінності фактичного періоду,
 T_1 – внутрішньозмінні простої фактичного періоду,
 $ГВ_1$ – середньогодинний виробіток фактичного періоду.

В даний час на підприємстві 148 одиниць обладнання, пропонується ввести додатково 1 одиницю обладнання.

$$P\uparrow ВП_K = (+ 1) \cdot 248 \cdot 1,93 \cdot 7,4 \cdot 0,565 = + 2001,3 \text{ тис. грн.}$$

Повністю простої неможливо ліквідувати оскільки застаріле обладнання, тому ми скорочуємо цілоденні простої обладнання на 1 день, які за рахунок конкретних оргтехзаходів призведе до збільшення середньої кількості відпрацьованих днів кожної його одиниці за рік. Цей приріст необхідно помножити на можливу (прогнозовану) кількість одиниць обладнання і фактичний середньоденний виробіток одиниці у звітному періоді, розраховуємо за формулою 3.2:

$$P\uparrow ВП_D = K_M \cdot P\uparrow D \cdot ДВ_1 = K_M \cdot P\uparrow D \cdot K_{зм1} \cdot T_1 МГВ_1 \quad (3.2)$$

де K_M – можливий приріст кількості обладнання,
 $P\uparrow D$ - резерв збільшення цілоденних простоїв,
 $K_{зм1}$ – коефіцієнт змінності фактичного періоду,
 T_1 – внутрішньозмінні простої фактичного періоду,
 $ГВ_1$ – середньогодинний виробіток фактичного періоду.

$$P\uparrow ВП_D = 149 \cdot (-1) \cdot 1,93 \cdot 7,4 \cdot 0,51 = - 1085,3 \text{ тис. грн.}$$

Щоб підрахувати зменшення випуску продукції за рахунок підвищення коефіцієнта змінності на 0,02 внаслідок кращої організації виробництва,

необхідно можливий приріст цього коефіцієнта помножити на кількість днів роботи всього парку обладнання на фактичний змінний виробіток, який розраховуємо за формулою 3.3:

$$P\uparrow VP_{K_{3M}} = K_M \cdot D_M \cdot P\uparrow K_{3M} \cdot 3B_1 = K_M \cdot D_M \cdot P\uparrow K_{3M} \cdot T_1 \cdot GB_1 \quad (3.3)$$

де: K_M – можливий приріст кількість обладнання,

D_M – можливий приріст цілоденних простоїв,

$P\uparrow K_{3M}$ – резерв збільшення коефіцієнта змінності,

T_1 – внутрішні простої фактичного періоду,

GB_1 – середньогодинний виробіток фактичного періоду.

$$P\uparrow VP_{K_{3M}} = 149 \cdot 249 \cdot 0,02 \cdot 7,4 \cdot 0,51 = + 2800,4 \text{ тис. грн.}$$

За рахунок скорочення внутрішньозмінних простоїв на 0,05 години за зміну призведе до збільшення випуску продукції. Для визначення величини цього резерву слід приріст середньої тривалості зміни помножити на фактичний рівень середньогодинного виробітку обладнання і на можливу кількість машино-змін (добуток можливої кількості обладнання, можливої кількості відпрацьованих днів одиницею обладнання і можливого коефіцієнта змінності, який розраховуємо за формулою 3.4):

$$P\uparrow VP_T = 3M_M \cdot P\uparrow T \cdot GB_1 = K_M \cdot D_M \cdot K_{3MM} \cdot P\uparrow T \cdot GB_1 \quad (3.4)$$

де K_M – можливий приріст кількість обладнання,

D_M – можливий приріст цілоденних простоїв,

K_{3MM} – можливий приріст коефіцієнта змінності,

$P\uparrow T$ – резерв збільшення внутрішніх простоїв,

GB_1 – середньогодинний виробіток фактичного періоду.

$$P\uparrow ВП_T = 149 \cdot 249 \cdot 1,95 \cdot (-0,05) \cdot 0,51 = - 1844,8 \text{ тис. грн.}$$

Зростання фондовіддачі розраховуємо за формулою 3.5:

$$P\uparrow ФВ = ФВ_M - ФВ_1 = (ВП_1 + P\uparrow ВП) / (ОЗ_1 + ОЗ_д) - (P\uparrow ОЗ - ВП_1) / ОЗ_1, \quad (3.5)$$

де $P\uparrow ФВ$ – зростання фондовіддачі;

$ФВ_0, ФВ_1$ – відповідно попередній і фактичний рівень фондовіддачі;

$P\uparrow ВП$ – збільшення виробництва продукції;

$ОЗ_д$ – сума основних засобів виробництва, необхідна для освоєння збільшення випуску продукції;

$P\uparrow ОЗ$ – скорочення основних засобів виробництва за рахунок реалізації і здачі в оренду непотрібних і списання непридатних.

$$P\uparrow ФВ = 1,842 - 1,673 = + 0,149 \text{ грн. /грн.}$$

Зростання рентабельності основних засобів визначають множенням виявленого зростання фондовіддачі на фактичний рівень рентабельності продажів у звітному періоді, розраховуємо за формулою 3.6 [38]:

$$P\uparrow P_{ОЗ} = P\uparrow ФВ_{ОЗ} \cdot P_{об.1}, \quad (3.6)$$

$$P\uparrow P_{ОЗ} = 0,149 \cdot 0,203 = + 0,03 \text{ або } 3 \%$$

З даних розрахунків можна зробити висновок, що фондовіддача збільшилася на 0,149 грн./ грн. та рентабельність основних засобів - на + 3%.

Можна зменшити собівартість продукції за рахунок збільшення обсягу виробництва продукції.

Збільшення обсягу виробництва продукції на 5%, тобто ми маємо на 2024 рік таке збільшення обсягу продукції:

$$\text{ОП} = 296194 * 0,05 = 14809,7 \text{ тис. грн.}$$

Обсяг виробництва продукції в плановому році може збільшитися на 14809,7 тис грн. Але необхідно врахувати те, що в зв'язку зі збільшенням обсягу виробництва з'являються додаткові витрати, пов'язані з виплатою зарплати за додатковий випуск продукції, витрати сировини, матеріалів, енергії та інших змінних витрат, що змінюються пропорційно обсягу виробництва продукції.

Зведемо всі розраховані резерви зростання ефективності використання основних засобів ТОВ «МУР» до таблиці 3.4.

Таблиця 3.4 – Економічний ефект заходів підвищення ефективності використання основних засобів ТОВ «МУР»

Заходи підвищення ефективності використання основних засобів	Зростання обсягу продукції, тис. грн.
1. Впровадження нового обладнання	+2001,3
2. Скорочення цілоденних простоїв обладнання	- 1085,3
3. Підвищення коефіцієнта змінності обладнання	+ 2800,4
4. Скорочення внутрішньозмінних простоїв обладнання	-1844,8
Разом за факторами	1871,6

Отже, з метою покращення формування і використання необоротних активів ТОВ «МУР» було запропоновано нарощувати виробничі потужності за рахунок придбання автобетонозмішувача Volvo FE 350. З всього різноманіття джерел коштів для такого нарощення можна виділити три базових. Вибір конкретного – має базуватись на задоволенні потреб підприємства. З розглянутих джерел можна виділити власний капітал, який є найдорожчим, проте поліпшує фінансову стійкість підприємства.

Підвищення ефективності використання необоротних активів ТОВ «МУР» можливе за рахунок впровадження нового обладнання, скорочення цілоденних простоїв обладнання, підвищення коефіцієнта змінності обладнання та скорочення внутрішньозмінних простоїв обладнання. Економічний ефект впровадження даних заходів дозволить збільшити обсяг продукції підприємства на 1871,6 тис. грн., фондівдача збільшиться на 0,149 грн./ грн. та рентабельність основних засобів – на 3 %.

ВИСНОВКИ

У процесі виконання бакалаврської дипломної роботи було розглянуто теоретичні аспекти управління необоротним активами підприємства, а також розроблено практичні рекомендації щодо розробки заходів по удосконаленню управління необоротними активами підприємства, що дало змогу зробити наступні висновки.

1. Необоротні активи можна розглядати як сукупність майнових цінностей і нематеріальних прав, які безпосередньо сприяють виробництву товарів і наданню послуг. Ці активи не призначені для перепродажу, і очікується, що вони принесуть довгострокові вигоди (більше одного року або операційного циклу).

Необоротні активи підприємства забезпечують процес виробництва і реалізації продукції, розподілу і перерозподілу новоствореної вартості на підприємстві. Необоротні активи можуть виражатися в матеріальній формі, у формі фінансових вкладень та розрахунків.

До категорії необоротних активів належать декілька типів активів: основні засоби, інші необоротні матеріальні активи, нематеріальні активи, довгострокова дебіторська заборгованість, довгострокові фінансові інвестиції

2. Основною метою управління необоротними активами є забезпечення їх оперативного оновлення та ефективного використання. Управління необоротним активами спрямоване на фінансове забезпечення відтворення необоротних активів підприємств, що в кінцевому підсумку підвищує ефективність їх довгострокового використання.

3. Мета аналізу необоротних активів полягає у виявленні факторів, що впливають на рівень їх використання, знаходження резервів, підвищення їх ефективності та розробка заходів щодо їх реалізації.

Для виявлення змін, тенденцій, закономірностей в ефективності використання необоротних активів важливе значення має аналіз їх структури, рівня оновлення, швидкості обігу, вікового складу обладнання, рівня вартості;

технологічна структура (питома вага активної частини основних засобів в загальній їх вартості); вікова структура всього капіталу та окремих його видів.

4. Узагальнюючи результати проведеного аналізу діяльності та необоротних активів ТОВ «МУР» можна зробити такі висновки: чистий дохід підприємства в 2022 році порівняно з 2021 роком збільшився на 72717 тис.грн., в 2023 році в порівнянні з 2022 роком збільшився за рахунок збільшення попиту на продукцію на 92215 тис.грн. Прибуток від реалізації продукції в 2022 році порівняно з 2021 роком зріс на 45650 тис. грн., а в 2023 році порівняно з 2022 роком зменшився на 6579 тис. грн. Це негативно характеризує діяльність підприємства і пояснюється тим, що обсяги реалізованої продукції зростали повільніше, ніж собівартість реалізованої продукції.

Чистий прибуток в 2023 році поступово зростає: в 2021 році підприємство було збитковим, в 2022 році підприємство отримує чистий прибуток в розмірі 11432 тис. грн., в 2023 році, порівняно з 2022 роком чистий прибуток зростає на 37609 тис. грн.

Зростання фондів за останній рік є позитивним фактором для підприємства, що свідчить про збільшення ефективності використання його основних засобів. Продуктивність праці персоналу також зростає. Це свідчить про те, що додаткове залучення персоналу, яке відбулось на підприємстві за досліджуваний період супроводжувалось відповідним підвищенням ефективності його використання, що позитивно характеризує ефективність діяльності підприємства. Зростання показників рентабельності позитивно характеризують діяльність підприємства за досліджуваний період і вказує на зростання його прибутковості.

Негативним є зниження показників ліквідності – за досліджуваний період коефіцієнт покриття і коефіцієнт абсолютної ліквідності не відповідають нормативним значенням, тобто підприємство не може своєчасно розрахуватись за своїми зобов'язаннями.

В цілому, діяльність ТОВ «МУР» за 2021-2023 рр. є прибутковою і характеризується зростанням кількісних та якісних показників його діяльності, що свідчить про його розвиток.

4. Аналіз необоротних активів ТОВ «МУР» показав, що необоротні активи підприємства зменшились на кінець 2022 року на 2955 тис. грн., що відбулося в першу чергу через зниження вартості основних засобів на 3339 тис. грн. Нематеріальні активи ТОВ «МУР» в 2022 році зросли на 332 тис. грн., інвестиційна нерухомість підприємства зросла на 52 тис. грн. На кінець 2023 року необоротні активи ТОВ «МУР» ще знизились на 5829 тис. грн., що відбулося також через подальше зниження вартості основних засобів на 7408 тис. грн. Нематеріальні активи ТОВ «МУР» в 2023 році зросли на 1103 тис. грн., інвестиційна нерухомість підприємства також збільшилась на 476 тис. грн.

Аналіз структури необоротних активів ТОВ «МУР» вказує на те, що основну частку необоротних активів підприємства складають основні засоби: в 2021 році – 97,73 %, в 2022 році – 97,5 %, в 2023 році – 96,57 %.

Найвищу питому вагу в структурі основних засобів на підприємстві мають машини та обладнання: в 2021 році – 49,99 %, в 2023 – 48,41 %. Будівлі і споруди мають таку питому вагу: в 2021 році – 41,21 %, в 2023 – 43 %. Питома вага транспортних засобів поступово знижується : з 2,42 % в 2021 році до 1,68% в 2023 році, а питома вага земельних ділянок та інших основних засобів поступово зростає: з 2,68 % та 3,69 % в 2021 році до 2,87 та 4,04 % відповідно в 2023 році. Зниження питомої ваги машин та обладнання, транспортних засобів свідчить про незначне погіршення матеріально-технічної бази підприємства.

В 2021-2023 рр. на ТОВ «МУР» спостерігається негативна ситуація зростання обсягів виведення основних засобів з експлуатації. Коефіцієнт оновлення у 2022 році порівняно із 2021 зменшується на 0,002 пункти та на 0,001 пункти в 2023 році порівняно з 2022 роком. В 2021-2023 рр. коефіцієнт вибуття поступово зростає: з 0,004 в 2021 році до 0,125 в 2023 році.

Отже, ситуацію можна визначити незадовільною, оскільки коефіцієнт оновлення значно нижче коефіцієнту вибуття, що свідчить про погіршення матеріально-технічної бази підприємства.

Показник фондівдачі у 2022 році порівняно з 2021 збільшився на 0,389 грн./грн., в 2023 році порівняно з 2022 роком – на 0,535 грн./грн. Це зумовлене зростанням чистого доходу зниженням середньорічної вартості основних засобів. Така зміна факторів вплинула і на фондомісткість, яка поступово знижується. Внаслідок зниження середньорічної вартості основних засобів відбувається також зниження показника фондоозброєності.

5. З метою покращення формування і використання необоротних активів ТОВ «МУР» було запропоновано нарощувати виробничі потужності за рахунок придбання автобетонозмішувача Volvo FE 350. З всього різноманіття джерел коштів для такого нарощення можна виділити три базових. Вибір конкретного – має базуватись на задоволенні потреб підприємства. З розглянутих джерел можна виділити власний капітал, який є найдорожчим, проте поліпшує фінансову стійкість підприємства.

Підвищення ефективності використання необоротних активів ТОВ «МУР» можливе за рахунок впровадження нового обладнання, скорочення цілоденних простоїв обладнання, підвищення коефіцієнта змінності обладнання та скорочення внутрішньозмінних простоїв обладнання. Економічний ефект впровадження даних заходів дозволить збільшити обсяг продукції підприємства на 1871,6 тис. грн., фондівдача збільшиться на 0,149 грн./ грн. та рентабельність основних засобів – на 3 %.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Степаненко О. Необоротні активи підприємства, їх економічна природа та роль в діяльності суб'єкта господарювання. *Scientific Collection «InterConf+»*. 2024. Випуск 42 (189). С. 143-156.
2. Дибя В. М. Облік та аналіз необоротних активів : моногр. Київ : КНЕУ, 2008. 288 с.
3. Загородній А. Г., Вознюк Г. Л. Фінансово-економічний словник. Львів: Видавництво Національного університету «Львівська політехніка», 2005. 714 с.
4. Кузнецов В., Михайленко О. Великий словник бухгалтера. 2-ге вид., переробл. і допов. Харків: Фактор, 2005. 532 с.
5. Мочерний С. В. Економічна енциклопедія. Київ : Видавничий центр “Академія”, 2000. Т. 1. С. 848.
6. Сеймон В. С. Бухгалтерський облік необоротних активів в Україні та Угорщині: порівняльний аспект: автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.00.09. Житомир. 2010. 23 с.
7. Шелудько В. М. Фінансовий менеджмент: підруч. 2-ге вид., стер. Київ, 2013. 375 с.
8. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні. Закон України № 996-XIV від 16.07.1999. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text> (дата звернення: 10.05.24).
9. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затверджене наказом Міністерства фінансів України № 73 від 07 лютого 2013 року. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13/page5> (дата звернення: 10.05.24).
10. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 27.04.2000 р. № 92. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0288-00> (дата звернення: 10.05.24).

11. Потапова Н. О., Клименко Є. Є., Співак О. К. Сутність, економічний зміст та особливості трактування необоротних активів промислового підприємства. *Економіка. Фінанси. Право*. 2018. № 12(3). С. 25-29.
12. Кафка С. М. Економічний і бухгалтерський підходи до оцінки необоротних активів. *Облік і фінанси*. 2017. № 1. С. 33-40.
13. Тюхтій М. П. Місце і роль необоротних активів у системі кругообігу капіталу підприємства. *Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії*. 2016. Вип. 5(2). С. 22-26.
14. Довгань П. О. Основи класифікації необоротних активів та підходи до їх удосконалення. *Агросвіт*. 2021. № 11. С. 73-81.
15. Поддєрьогін О. М., Дем'яненко М. Я., Кірейцев Г. Г., Осадець, С. С., Полозенко Д. В., Романенко М. І., Томчук О. Ф. Необоротні активи як елемент майнового потенціалу підприємств. *Актуальні проблеми та перспективи розвитку обліку, аналізу та контролю в соціально-орієнтованій системі управління підприємством: Матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції. м. Полтава, 31 березня 2020 року. Полтава, 2020. 474 с.* С. 223.
16. Жадан Т.А., Якименко-Терещенко Н.В. Обліково-аналітичне забезпечення управління нематеріальними активами в контексті інноваційного розвитку залізничного транспорту. *Розвиток методів управління та господарювання на транспорті*. 2019. №. 3 (68). С. 86-96.
17. Ітерман Г.А., Бровко Л. І. Політика управління необоротними активами підприємства. Облікова, фінансова та управлінська діяльність підприємств в умовах нестійкої економіки: кол. моног. / за заг. ред. І.П. Приходька. Дніпро :Пороги, 2020. С. 151-161.
18. Соколова Е., Скляр Г. Вдосконалення політики управління необоротними активами підприємства. *Збірник наукових праць Державного економіко-технологічного університету транспорту. Сер. : Економіка і управління*. 2016. Вип. 35. С. 320-329.

19. Федорова В. А., Булигіна О. К. Оцінка ефективності управління необоротними активами підприємства. *Економічний простір*. 2016. № 112. С. 177-185.

20. Гундерук Т. Роль обліку та управління необоротними активами у діяльності підприємства. *Збірник тез доповідей II Міжнародної науково-практичної конференції „Розвиток соціально-економічних систем в геоекономічному просторі“*. Тернопіль : ТНЕУ, 2022. С.60-61.

21. Юрчишена Л. В., Ковальчук І. М. Концептуальні підходи до управління необоротними активами корпоративних підприємств. 2020

22. Смирнова Н. В. Стан управління операційними необоротними активами сільськогосподарських підприємств України. *Економічний аналіз*. 2017. Т. 27(2). С. 192-200.

23. Кудінов В. В., Васильєва С. І., Ігнатова О. М. Аналіз процесу управління необоротними активами підприємства. *Бізнес-навігатор*. 2019. Вип. 6. С. 92-97.

24. Ступницька Т.М., Кучеренко Л.С., Володіна О.П. Необоротні активи підприємства: аспекти аналізу в сучасних умовах. *Економічні та соціальні аспекти розвитку України на початку XXI століття [в скороченні]: матеріали XI Міжнар. наук.-практ. конф., Одеса, 17-18 жовт. 2023 р. / Одес. нац. акад. харч. технологій*. Одеса, 2023. С. 540-543.

25. Шарманська В.М. Аналіз забезпеченості підприємства основними засобами та ефективності їх використання. *Молодий вчений*. 2018. № 1 (53).

26. Добродій К. О. Оцінка формування необоротних активів підприємства. *Наукові записки Національного університету "Острозька академія". Серія : Економіка*. 2017. Вип. 4. С. 35-38.

27. Луцька Н.І. Загальні положення економічного аналізу необоротних активів, отриманих у концесію, та їх модернізації. *Проблеми економіки*. 2019. №. 3. С. 246-254.

28. Духновська Л. М., Скоморохова С. Ю., Горбунова С. Є. Аналіз необоротних активів підприємств харчової промисловості. *Держава та регіони. Серія : Економіка та підприємництво*. 2018. № 1. С. 4-9.

29. Кандиба К.О. Аналіз ефективності використання основних засобів. *Управління розвитком*. 2021. № 3(166). С. 12-14.

30. Корнієнко Ю. Ю. Основні напрямки підвищення ефективності використання основних фондів підприємства. *Дні науки-2019: Збірник матеріалів XI регіональної науково-практичної конференції, 15-16 травня 2019 р., Покровськ: Індустріальний інститут ДВНЗ ДонНТУ*, 2019. С. 71.

31. Тарасюк Ю. В. Особливості аналізу використання основних засобів. URL: <http://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/studconf/421.pdf> (дата звернення: 18.05.24).

Додаток А

ПРОТОКОЛ ПЕРЕВІРКИ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ НА НАЯВНІСТЬ ТЕКСТОВИХ ЗАПОЗИЧЕНЬ

Назва роботи: УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ НЕОБОРОТНИМИ АКТИВАМИ ПІДПРИЄМСТВА (НА ПРИКЛАДІ ТОВАРИСТВА З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «МУР»)

Тип роботи: БДР

(БДР, МКР)

Підрозділ кафедра підприємництва, логістики та менеджменту

(кафедра, факультет (інститут), навчальна група)

Показники звіту подібності Unicheck

Оригінальність	85,4 %	Схожість	14,6 %
----------------	--------	----------	--------

Аналіз звіту подібності (відмітити потрібне)

- ☒ Запозичення, виявлені у роботі, оформлені коректно і не містять ознак плагіату.
- ☐ Виявлені у роботі запозичення не мають ознак плагіату, але їх надмірна кількість викликає сумніви щодо цінності роботи і відсутності самостійності її автора. Роботу направити на доопрацювання.
- ☐ Виявлені у роботі запозичення є недобросовісними і мають ознаки плагіату та/або в ній містяться навмисні спотворення тексту, що вказують на спроби приховування недобросовісних запозичень.

Особа, відповідальна за перевірку

(підпис)

Пілявоз Т. М.
(прізвище, ініціали)

Ознайомлені з повним звітом подібності, який був згенерований системою Unicheck щодо роботи.

Автор роботи

(підпис)

Буряк Р. В.
(прізвище, ініціали)

Керівник роботи

(підпис)

Пілявоз Т. М.
(прізвище, ініціали)

Додаток Б
Фінансова звітність ТОВ «МУР»

Баланс
(Звіт про фінансовий стан)
на 31.12.2023 р.
Форма №1

		Код за ДКУД	1801001
Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	517	1 620
первісна вартість	1001	1 079	2 664
накопичена амортизація	1002	(562)	(1 044)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	0	0
Основні засоби	1010	186 750	179 342
первісна вартість	1011	577 599	510 412
знос	1012	(390 849)	(331 070)
Інвестиційна нерухомість	1015	4 275	4 751
первісна вартість	1016	4 275	4 751
знос	1017	(0)	(0)
Довгострокові біологічні активи	1020	0	0
первісна вартість	1021	0	0
накопичена амортизація	1022	(0)	(0)
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	0
інші фінансові інвестиції	1035	0	0
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	0
Відстрочені податкові активи	1045	0	0
Гудвіл	1050	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0
Інші необоротні активи	1090	0	0
Усього за розділом I	1095	191 542	185 713
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	37 635	68 710
Виробничі запаси	1101	25 246	36 074
Незавершене виробництво	1102	272	1 072
Готова продукція	1103	12 117	20 456
Товари	1104	0	11 108
Поточні біологічні активи	1110	0	0
Депозити перестрахування	1115	0	0
Векселі одержані	1120	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	11 730	8 486
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130	7 098	6 234
з бюджетом	1135	14	5 511

у тому числі з податку на прибуток	1136	0	0
з нарахованих доходів	1140	0	0
із внутрішніх розрахунків	1145	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	1 910	127
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	10 756	9 895
Готівка	1166	1	1
Рахунки в банках	1167	10 755	9 894
Витрати майбутніх періодів	1170	58	138
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	0
у тому числі в:			
резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	0
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	0
резервах незароблених премій	1183	0	0
інших страхових резервах	1184	0	0
Інші оборотні активи	1190	793	322
Усього за розділом II	1195	69 994	99 423
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	2	0
Баланс	1300	261 538	285 136

Пасив	Код рядка	На початок звітної періоду	На кінець звітної періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	10 992	10 992
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0
Капітал у дооцінках	1405	150 439	147 027
Додатковий капітал	1410	0	0
Емісійний дохід	1411	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0
Резервний капітал	1415	329	900
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-163 221	-113 224
Неоплачений капітал	1425	(0)	(0)
Вилучений капітал	1430	(0)	(0)
Інші резерви	1435	0	0
Усього за розділом I	1495	-1 461	45 695
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	0
Пенсійні зобов'язання	1505	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	0	0
Інші довгострокові зобов'язання	1515	0	0
Довгострокові забезпечення	1520	0	0
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0
Благодійна допомога	1526	0	0
Страхові резерви	1530	0	0
у тому числі:			
резерв довгострокових зобов'язань	1531	0	0
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0	0
резерв незароблених премій	1533	0	0

інші страхові резерви	1534	0	0
Інвестиційні контракти	1535	0	0
Призовий фонд	1540	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0
Усього за розділом II	1595	0	0
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	30 000	150 000
Векселі видані	1605	600	600
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	0	0
товари, роботи, послуги	1615	36 926	8 543
розрахунками з бюджетом	1620	841	260
у тому числі з податку на прибуток	1621	0	0
розрахунками зі страхування	1625	7	292
розрахунками з оплати праці	1630	0	1 164
одержаними авансами	1635	4 506	1 418
розрахунками з учасниками	1640	0	0
із внутрішніх розрахунків	1645	0	0
страховою діяльністю	1650	0	0
Поточні забезпечення	1660	759	276
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	189 360	76 888
Усього за розділом III	1695	262 999	239 441
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0
Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0
Баланс	1900	261 538	285 136

Звіт про фінансові результати
(Звіт про сукупний дохід)
за 2023 рік

I. Фінансові результати

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	296 194	203 979
Чисті зароблені страхові премії	2010	0	0
Премії підписані, валова сума	2011	0	0
Премії, передані у перестраховування	2012	(0)	(0)
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	0	0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	0	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(142 468)	(98 107)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	(0)	(0)
Валовий: прибуток	2090	153 726	105 872
збиток	2095	(0)	(0)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	0	0
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	0	0
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0	0
Інші операційні доходи	2120	14 220	8 131
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	476	52
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0	0
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	0	0
Адміністративні витрати	2130	(22 224)	(18 821)
Витрати на збут	2150	(71 275)	(20 245)
Інші операційні витрати	2180	(6 550)	(11 347)
Витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	0	0
Витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	0	0
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	67 897	63 590
збиток	2195	(0)	(0)
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0
Інші фінансові доходи	2220	0	111
Інші доходи	2240	0	0
Дохід від благодійної допомоги	2241	0	0
Фінансові витрати	2250	(18 246)	(52 086)
Втрати від участі в капіталі	2255	(0)	(0)
Інші витрати	2270	(610)	(183)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0	0
Фінансовий результат до оподаткування:	2290	49 041	11 432

прибуток			
збиток	2295	(0)	(0)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	0	0
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	49 041	11 432
збиток	2355	(0)	(0)

II. Сукупний дохід

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-3 412	-240
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	0	0
Накопичені курсові різниці	2410	0	0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	0	0
Інший сукупний дохід	2445	0	0
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	-3 412	-240
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	(0)	(0)
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	-3 412	-240
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	45 629	11 192

III. Елементи операційних витрат

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	118 355	79 473
Витрати на оплату праці	2505	26 724	18 341
Відрахування на соціальні заходи	2510	5 835	4 007
Амортизація	2515	10 678	9 634
Інші операційні витрати	2520	86 348	37 367
Разом	2550	247 940	148 822

IV. Розрахунок показників прибутковості акцій

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	219 841 115	219 841 115
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	219 841 115	219 841 115
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	0,223070	0,052000
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	0,223070	0,052000
Дивіденди на одну просту акцію	2650	0,00	0,00

Баланс
(Звіт про фінансовий стан)
на 31.12.2022 р.

		Код за ДКУД	1801001
Актив	Код рядка	На початок звітної періоду	На кінець звітної періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	185	517
первісна вартість	1001	567	1 079
накопичена амортизація	1002	382	562
Незавершені капітальні інвестиції	1005	0	0
Основні засоби	1010	190 089	186 750
первісна вартість	1011	582 669	577 599
знос	1012	392 580	390 849
Інвестиційна нерухомість	1015	4 223	4 275
первісна вартість	1016	4 223	4 275
знос	1017	(0)	(0)
Довгострокові біологічні активи	1020	0	0
первісна вартість	1021	0	0
накопичена амортизація	1022	(0)	(0)
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	0
інші фінансові інвестиції	1035	0	0
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	0
Відстрочені податкові активи	1045	0	0
Гудвіл	1050	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0
Інші необоротні активи	1090	0	0
Усього за розділом I	1095	194 497	191 542
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	41 298	37 635
Виробничі запаси	1101	24 187	25 246
Незавершене виробництво	1102	516	272
Готова продукція	1103	16 595	12 117
Товари	1104	0	0
Поточні біологічні активи	1110	0	0
Депозити перестрахування	1115	0	0
Векселі одержані	1120	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	7 863	11 730
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130	4 634	7 098
з бюджетом	1135	2 635	14
у тому числі з податку на прибуток	1136	0	0
з нарахованих доходів	1140	0	0
із внутрішніх розрахунків	1145	0	0

Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	1 650	1 910
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	8 253	10 756
Готівка	1166	0	1
Рахунки в банках	1167	8 253	10 755
Витрати майбутніх періодів	1170	31	58
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	0
у тому числі в:			
резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	0
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	0
резервах незароблених премій	1183	0	0
інших страхових резервах	1184	0	0
Інші оборотні активи	1190	454	793
Усього за розділом II	1195	66 818	69 994
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	2
Баланс	1300	261 315	261 538

Пасив	Код рядка	На початок звітної періоду	На кінець звітної періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	10 992	10 992
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0
Капітал у дооцінках	1405	150 679	150 439
Додатковий капітал	1410	0	0
Емісійний дохід	1411	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0
Резервний капітал	1415	329	329
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-174 865	-163 221
Неоплачений капітал	1425	(0)	(0)
Вилучений капітал	1430	(0)	(0)
Інші резерви	1435	0	0
Усього за розділом I	1495	-12 865	-1 461
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	0
Пенсійні зобов'язання	1505	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	0	0
Інші довгострокові зобов'язання	1515	136 299	0
Довгострокові забезпечення	1520	0	0
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0
Благодійна допомога	1526	0	0
Страхові резерви	1530	0	0
у тому числі:			
резерв довгострокових зобов'язань	1531	0	0
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0	0
резерв незароблених премій	1533	0	0
інші страхові резерви	1534	0	0
Інвестиційні контракти	1535	0	0

Призовий фонд	1540	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0
Усього за розділом II	1595	136 299	0
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	77 000	30 000
Векселі видані	1605	0	600
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	0	0
товари, роботи, послуги	1615	54 217	36 926
розрахунками з бюджетом	1620	15	841
у тому числі з податку на прибуток	1621	0	0
розрахунками зі страхування	1625	0	7
розрахунками з оплати праці	1630	0	0
одержаними авансами	1635	5 363	4 506
розрахунками з учасниками	1640	0	0
із внутрішніх розрахунків	1645	0	0
страховою діяльністю	1650	0	0
Поточні забезпечення	1660	923	759
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	363	189 360
Усього за розділом III	1695	137 881	262 999
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0
Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0
Баланс	1900	261 315	261 538

Звіт про фінансові результати
(Звіт про сукупний дохід)
за 2022 рік

I. Фінансові результати

		Код за ДКУД	1801003
Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	203 979	131 262
Чисті зароблені страхові премії	2010	0	0
Премії підписані, валова сума	2011	0	0
Премії, передані у перестраховування	2012	(0)	(0)
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	0	0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	0	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(98 107)	(77 978)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	(0)	(0)
Валовий:			
прибуток	2090	105 872	53 284
збиток	2095	(0)	(0)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	0	0
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	0	0
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0	0
Інші операційні доходи	2120	8 131	16 974
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	52	2 614
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0	0
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	0	0
Адміністративні витрати	2130	(18 821)	(16 024)
Витрати на збут	2150	(20 245)	(16 104)
Інші операційні витрати	2180	(11 347)	(10 789)
Витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	0	0
Витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	0	0
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	63 590	27 341
збиток	2195	(0)	(0)
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0
Інші фінансові доходи	2220	111	9
Інші доходи	2240	0	23
Дохід від благодійної допомоги	2241	0	0
Фінансові витрати	2250	(52 086)	(72 705)
Втрати від участі в капіталі	2255	(0)	(0)
Інші витрати	2270	(183)	(10 766)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0	0

Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	11 432	0
збиток	2295	(0)	(56 098)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	0	0
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	11 432	0
збиток	2355	(0)	(56 098)

II. Сукупний дохід

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-240	1 841
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	0	0
Накопичені курсові різниці	2410	0	0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	0	0
Інший сукупний дохід	2445	0	0
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	-240	1 841
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	(0)	(0)
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	-240	1 841
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	11 192	-54 257

III. Елементи операційних витрат

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	79 473	60 031
Витрати на оплату праці	2505	18 341	14 144
Відрахування на соціальні заходи	2510	4 007	3 076
Амортизація	2515	9 634	13 326
Інші операційні витрати	2520	37 367	33 475
Разом	2550	148 822	124 052

IV. Розрахунок показників прибутковості акцій

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	219 841 115	219 841 115
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	219 841 115	219 841 115
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	0,052000	-0,255180
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	0,052000	-0,255180
Дивіденди на одну просту акцію	2650	0,00	0,00

**Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31.12.2021 р.**

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи:	1000	256	185
первісна вартість	1001	461	567
накопичена амортизація	1002	-205	-382
Незавершені капітальні інвестиції	1005	0	0
Основні засоби:	1010	188195	190089
первісна вартість	1011	577248	582669
знос	1012	-389053	-392580
Інвестиційна нерухомість:	1015	5813	4223
первісна вартість	1016	5813	4223
знос	1017	0	0
Довгострокові біологічні активи:	1020	0	0
первісна вартість	1021	0	0
накопичена амортизація	1022	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	0
інші фінансові інвестиції	1035	0	0
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	0
Відстрочені податкові активи	1045	0	0
Гудвіл	1050	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0
Інші необоротні активи	1090	0	0
Усього за розділом I	1095	194264	194497
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	24645	41298
Виробничі запаси	1101	8391	24187
Незавершене виробництво	1102	735	516
Готова продукція	1103	10809	16595
Товари	1104	4710	0
Поточні біологічні активи	1110	0	0
Депозити перестрахування	1115	0	0
Векселі одержані	1120	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	151597	7863
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	8094	4634
з бюджетом	1135	678	2635
у тому числі з податку на прибуток	1136	599	0
з нарахованих доходів	1140	0	0
із внутрішніх розрахунків	1145	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	1633	1650
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	2235	8253
Готівка	1166	0	0
Рахунки в банках	1167	2235	8253
Витрати майбутніх періодів	1170	35	31
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	0
у тому числі в:			
резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	0
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	0
резервах незароблених премій	1183	0	0
інших страхових резервах	1184	0	0
Інші оборотні активи	1190	122	454
Усього за розділом II	1195	189039	66818
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та	1200	0	0

групи вибуття			
Баланс	1300	383303	261315

Пасив	Код рядка	На початок звітної періоду	На кінець звітної періоду
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	10992	10992
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0
Капітал у дооцінках	1405	148838	150679
Додатковий капітал	1410	0	0
Емісійний дохід	1411	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0
Резервний капітал	1415	233	329
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-116734	-174865
Неоплачений капітал	1425	(0)	(0)
Вилучений капітал	1430	(0)	(0)
Інші резерви	1435	0	0
Усього за розділом I	1495	43329	-12865
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	0
Пенсійні зобов'язання	1505	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	0	0
Інші довгострокові зобов'язання	1515	158128	136299
Довгострокові забезпечення	1520	0	0
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0
Благодійна допомога	1526	0	0
Страхові резерви, у тому числі:	1530	0	0
резерв довгострокових зобов'язань; (на початок звітної періоду)	1531	0	0
резерв збитків або резерв належних виплат; (на початок звітної періоду)	1532	0	0
резерв незароблених премій; (на початок звітної періоду)	1533	0	0
інші страхові резерви; (на початок звітної періоду)	1534	0	0
Інвестиційні контракти;	1535	0	0
Призовий фонд	1540	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0
Усього за розділом II	1595	158128	136299
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	149952	77000
Векселі видані	1605	0	0
Поточна кредиторська заборгованість:			
за довгостроковими зобов'язаннями	1610	0	0
за товари, роботи, послуги	1615	30793	54217
за розрахунками з бюджетом	1620	21	15
за у тому числі з податку на прибуток	1621	0	0
за розрахунками зі страхування	1625	0	0
за розрахунками з оплати праці	1630	0	0
за одержаними авансами	1635	130	5363
за розрахунками з учасниками	1640	0	0
із внутрішніх розрахунків	1645	0	0
за страховою діяльністю	1650	0	0
Поточні забезпечення	1660	746	923
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	204	363
Усього за розділом III	1695	181846	137881
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0
Баланс	1900	383303	261315

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) за 12 місяців 2021 р.

І. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	131262	163250
Чисті зароблені страхові премії	2010	0	0
Премії підписані, валова сума	2011	0	0
Премії, передані у перестраховування	2012	0	0
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	0	0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	0	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(77978)	(87144)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	(0)	(0)
Валовий:			
прибуток	2090	53284	76106
збиток	2095	(0)	(0)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	0	0
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	0	0
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0	0
Інші операційні доходи	2120	16974	188626
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	2614	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0	0
Адміністративні витрати	2130	(16024)	(25647)
Витрати на збут	2150	(16104)	(4320)
Інші операційні витрати	2180	(10789)	(113557)
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	(0)	(0)
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	(0)	(0)
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	27341	121208
збиток	2195	(0)	(0)
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0
Інші фінансові доходи	2220	9	9
Інші доходи	2240	23	14593
Дохід від благодійної допомоги	2241	0	0
Фінансові витрати	2250	(72705)	(75498)
Втрати від участі в капіталі	2255	(0)	(0)
Інші витрати	2270	(10766)	(58395)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0	0
Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	0	1917
збиток	2295	(56098)	(0)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	0	0
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	0	1917
збиток	2355	(56098)	(0)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	1841	67483
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	0	0
Накопичені курсові різниці	2410	0	0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	0	0
Інший сукупний дохід	2445	0	0
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	1841	67483
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	0	0
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	1841	67483
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	-54257	69400

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Матеріальні затрати	2500	60031	35731
Витрати на оплату праці	2505	14144	11793
Відрахування на соціальні заходи	2510	3076	4183
Амортизація	2515	13326	11102
Інші операційні витрати	2520	33475	134441
Разом	2550	124052	197250

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Середньорічна кількість простих акцій	2600	219841115	219841115
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	219841115	219841115
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-0.25518	0.00872
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-0.25518	0.00872
Дивіденди на одну просту акцію	2650	0	0

Додаток В

Вінницький національний технічний університет
Факультет менеджменту та інформаційної безпеки
Кафедра підприємництва, логістики та менеджменту

ІЛЮСТРАТИВНИЙ МАТЕРІАЛ

до бакалаврської дипломної роботи

на тему:

**УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ НЕОБОРОТНИМИ АКТИВАМИ
ПІДПРИЄМСТВА (НА ПРИКЛАДІ ТОВАРИСТВА З ОБМЕЖЕНОЮ
ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «МУР»)**

Виконав: студент 4 курсу, групи Пз-20бз
спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля
та біржова діяльність»

Буряк Р. В. _____

Керівник: к.е.н., доцент каф. ПЛІМ

Пілявоз Т. М. _____

Таблиця 1 – Підходи деяких вітчизняних учених до визначення сутності категорії «необоротні активи»

Автор	Визначення
Дига В. М.	Необоротні активи – сукупність майнових цінностей підприємства, які багаторазово беруть участь у процесі господарської діяльності і які переносять на продукцію свою вартість частинами [2, с. 146]
Загородній А. Г., Вознюк Г. Л.	Необоротні активи – сукупність майнових цінностей підприємства, які багаторазово беруть участь у процесі його господарської діяльності [3, с. 319]
Кузнецов В., Михайленко О.	Необоротні активи – нематеріальні ресурси та матеріальні ресурси, що є власністю підприємства і забезпечують його функціонування, термін корисного використання яких становить більше одного року чи операційного циклу [4, с. 320]
Мочерний С. В.	Необоротні активи – матеріальні, нематеріальні та фінансові ресурси, термін корисного використання яких перевищує календарний рік (або операційний цикл) [5, с. 555]
Сеймон В. С.	Необоротні активи – це сукупність матеріальних і нематеріальних ресурсів та прав, які належать суб'єкту господарювання, беруть участь у виробничому процесі, переносять свою вартість на продукцію частинами та корисний ефект від використання яких очікується отримувати протягом періоду, який становить більше одного року [6, с. 8]
Шелудько В. М.	Необоротні активи – це майно підприємства, яке призначене для тривалого використання у процесі фінансово-господарської діяльності [7, с. 98]

Рисунок 1 – Склад необоротних активів

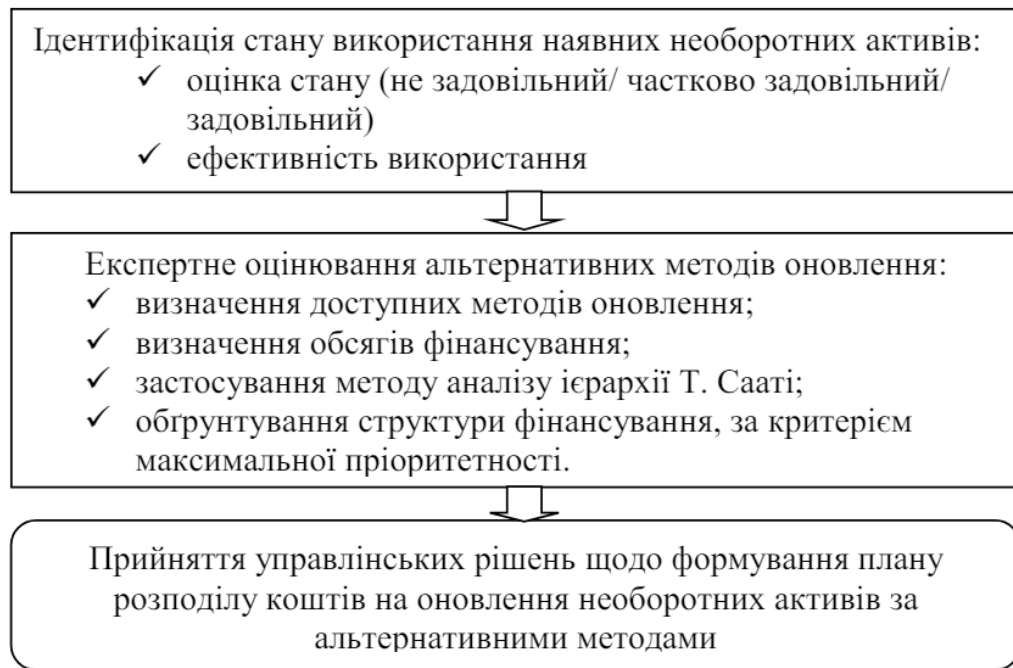

Рисунок 2 – Процес управління необоротними активами підприємства

Таблиця 2 – Аналіз основних економічних показників ТОВ «МУР» за 2021-2023 рр.

Показники	Роки			Абсолютне відхилення (+,-)		Відносне відхилення, %	
	2021	2022	2023	2022 від 2021	2023 від 2022	2022 від 2021	2023 від 2022
1. Чистий дохід від реалізації продукції, тис.грн.	131262	203979	296194	72717	92215	55,4	45,2
2. Повна собівартість реалізованої продукції, тис.грн.	110106	137173	235967	27067	98794	24,6	72,0
3. Прибуток від реалізації продукції, тис.грн.	21156	66806	60227	45650	-6579	215,8	-9,8
4. Чистий прибуток, тис.грн.	-56098	11432	49041	67530	37609	-120,4	329,0
5. Середньорічна вартість активів, тис.грн.	322309	261426	273337	-60883	11911	-18,9	4,6
6. Середньорічна вартість основних засобів, тис.грн.	189142	188420	183046	-722	-5374	-0,4	-2,9
7. Середньорічна величина оборотних активів, тис. грн.	127928	68406	84709	-59522	16303	-46,5	23,8
8. Середньорічна величина власного капіталу, тис. грн.	15232	-7163	23578	-22395	30741	-147,0	-429,2
9. Чисельність персоналу, чол.	189	209	248	20	39	10,6	18,7
10. Фондовіддача, грн. / грн.	0,694	1,083	1,618	0,389	0,536	56,0	49,5
11. Фондоозброєність, тис.грн./чол.	1000,75	901,53	738,09	-99,22	-163,44	-9,9	-18,1
12. Продуктивність праці персоналу, тис.грн./чол.	694,508	975,976	1194,331	281,468	218,355	40,5	22,4
13. Коефіцієнт оборотності оборотних активів	1,0	3,0	3,5	2,0	0,5	190,6	17,3
14. Рентабельність продажу, %	16,1	32,8	20,3	16,7	-12,4	103,2	-37,9
15. Рентабельність активів, %	-17,4	4,4	17,9	21,8	13,6	-125,1	310,3
16. Рентабельність витрат, %	19,2	48,7	25,5	29,5	-23,2	153,5	-47,6
17. Рентабельність власного капіталу,%	-368,3	-159,6	208,0	208,7	367,6	-56,7	-230,3
18. Коефіцієнт покриття	0,48	0,27	0,42	-0,21	0,15	-43,8	55,6
19. Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,06	0,04	0,04	-0,02	0	-33,3	0,0

Таблиця 3 – Склад і структура необоротних активів ТОВ «МУР»

Складові нематеріальних активів	На кінець року						Відхилення			
	2021		2022		2023		2022 від 2021		2023 від 2022	
	тис. грн.	питома вага, %	тис. грн.	питома вага, %	тис. грн.	питома вага, %	+, -	%	+, -	%
1. Нематеріальні активи	185	0,10	517	0,27	1620	0,87	332	0,17	1103	0,60
2. Основні засоби	190089	97,73	186750	97,50	179342	96,57	-3339	-0,24	-7408	-0,93
3. Інвестиційна нерухомість	4223	2,17	4275	2,23	4751	2,56	52	0,06	476	0,33
Разом:	194497	100	191542	100	185713	100	-2955	-	-5829	-

Рисунок 3 – Структура необоротних активів ТОВ «МУР» в 2023 році

Таблиця 4 – Склад і структура основних засобів ТОВ «МУР»

Групи основних засобів	На кінець року						Відхилення			
	2021		2022		2023		2022 від 2021		2023 від 2022	
	тис. грн.	питома вага, %	тис. грн.	питома вага, %	тис. грн.	питома вага, %	+, -	%	+, -	%
1. Будівлі і споруди	74379	41,21	73403	41,71	72427	43,00	-976	0,51	-976	1,28
2. Машини та обладнання	90234	49,99	87132	49,52	81552	48,41	-3102	-0,48	-5580	-1,10
3. Транспортні засоби	4369	2,42	3652	2,08	2826	1,68	-717	-0,35	-826	-0,40
4. Земельні ділянки	4841	2,68	4841	2,75	4840	2,87	0	0,07	-1	0,12
5. Інші основні засоби	6669	3,69	6938	3,94	6805	4,04	269	0,25	-133	0,10
Разом:	190089	100	186750	100	179342	100	-3339	-	-7408	-

Рисунок 4 – Структура основних засобів ТОВ «МУР» в 2023 році

Таблиця 5 – Показники стану та руху основних засобів ТОВ «МУР»

Показники	Роки			Відхилення (+,-)	
	2021	2022	2023	2022 до 2021	2023 до 2022
А	1	2	3	4	5
1. Первісна вартість основних засобів на початок року, тис. грн.	577248	582669	577599	5421	-5070
2. Надійшло основних засобів, тис. грн.	7468	6345	4951	3877	-16394
3. Вибуло основних засобів, тис. грн.	2047	21415	72138	14368	45723
4. Первісна вартість основних засобів на кінець року, тис. грн.	582669	577599	510412	-5070	-67187
5. Річний приріст (скорочення), тис. грн.	5421	-5070	-67187	-10491	-62117
6. Сума зносу на початок року, тис. грн.	389053	392580	390849	3527	-1731
7. Сума зносу на кінець року, тис. грн.	392580	390849	331070	-1731	-59779
8. Коефіцієнт оновлення	0,013	0,011	0,010	-0,002	-0,001
9. Коефіцієнт вибуття	0,004	0,037	0,125	0,033	0,088
10. Коефіцієнт зносу на початок року	0,674	0,674	0,677	0,000	0,003
11. Коефіцієнт зносу на кінець року	0,674	0,677	0,649	0,003	-0,028
12. Коефіцієнт придатності на початок року	0,326	0,326	0,323	0,000	-0,003
13. Коефіцієнт придатності на кінець року	0,326	0,323	0,351	-0,003	0,028

Таблиця 6 – Забезпеченість основними засобами та ефективність їх використання на ТОВ «МУР»

Показники	Роки			Відхилення (+,-)	
	2021	2022	2023	2022 до 2021	2023 до 2022
1. Чистий дохід від реалізації продукції, тис. грн.	131262	203979	296194	72717	92215
2. Середньорічна вартість основних засобів, тис. грн.	189142	188420	183046	-722	-5374
3. Чисельність персоналу, чол.	189	209	248	20	39
4. Фондовіддача, грн. / грн.	0,694	1,083	1,618	0,389	0,535
5. Фондомісткість, грн. / грн.	1,441	0,923	0,618	-0,518	-0,305
6. Фондоозброєність, тис. грн. / чол.	1000,751	901,531	738,089	-99,22	-163,442
7. Продуктивність праці, тис. грн. / чол.	694,508	975,976	1194,331	281,468	218,355

Таблиця 7 – Порівняння грошових потоків та їхньої теперішньої вартості при виборі різних джерел фінансування необоротних активів, тис. грн.

Джерело залучення коштів	Вихідні грошові потоки в n - ому періоді						PV
	0	1	2	3	4	5	
Власний рахунок	6000	-	-	-	-	-	6000,0
Довгостроковий кредит	-	1951,83	1547,67	1215,75	944,08	722,60	5891,92
Лізинговий кредит	900	1520,49	1211,98	958,08	749,82	579,57	5739,93

Таблиця 8 – Економія від використання різних джерел фінансових ресурсів для розширення виробничих потужностей ТОВ «МУР», тис. грн.

Джерело залучення коштів	Теперішня вартість	Економія від використання конкретного джерела
Власний рахунок	6000,0	0
Довгостроковий банківський кредит	5891,92	108,08
Лізинговий кредит	5739,93	260,07

Таблиця 9 – Економічний ефект заходів підвищення ефективності використання основних засобів ТОВ «МУР»

Заходи підвищення ефективності використання основних засобів	Зростання обсягу продукції, тис. грн.
1. Впровадження нового обладнання	+2001,3
2. Скорочення цілоденних простоїв обладнання	- 1085,3
3. Підвищення коефіцієнта змінності обладнання	+ 2800,4
4. Скорочення внутрішньозмінних простоїв обладнання	-1844,8
Разом за факторами	1871,6